

▲ KÜRD xalqı mübariz və qəhrəman xalqdır. Heydər Əliyev DIPLOMAT

№ 11 (523) 18-24 mart, Adar, sal. il 2023

Ji meha şûbatê sala 2003-a tê weşandin

Haftəlik İctimai-siyasi qəzet

Rojnama heftename civakî û sîyasî

Qiyməti:

40 qəpik

Hêjaye:

**CEJNA GELÊ ME YA NETEWÎ NEWROZ PÎROZBE!
XALQIMIZI NOVRUZ BAYRAMI MÜNASİBƏTİ İLƏ TƏBRİK EDİRİK!**

Səh. 2

Prezident İlham Əliyevin Novruz bayramı münasibətilə Azərbaycan xalqını təbrik etdi

Səh. 8

Nêçîrvan Barzanî: Em destê biratiyê dirêjî Iraq, dewletên cîran û hemû cîhanê dîkin

Səh. 8

Serok Barzanî: Newroza we pîroz be

Səh. 6

Nəvroz mifologiya deyil, yaşanmış bir tətixi hadisədir!

Səh. 5

Cejna Newrozê Serê Salê nû ye

Səh. 11

Talebanî: Wateya aşti û biratiyê di Remezana Pîroz de

Səh. 11

Mesrûr Barzanî: Em şehidkirina Kurdên Efrînê bi awayekî herî tund şermezar dîkin

Səh. 3

Daşkəsəndə Novruz Bayramı böyük tətənə ilə qeyd olunub

Səh. 5

Zərdüş və Novruz haqqında

Səh. 5

NEWROZA ME

Səh. 13

Newroz cejna dîrokîye

Səh. 9

EYDA WEROZ

Səh. 9

KLAMA NEWROZÊ

Prezident İlham Əliyevin Novruz bayramı münasibətilə Azərbaycan xalqını təbrik etdi

İlham Əliyevin Novruz bayramı münasibətilə Azərbaycan xalqına təbriki:

“Əziz bacılar və qardaşlar.

Sizi qarşıdan gələn Novruz bayramı münasibətilə ürekdən təbrik edirəm.

Üçüncü dəfədir ki, Azərbaycan xalqına Novruz təbriklərimi doğma Qarabağ diyarından deyirəm. Bu, böyük xoşbəxtlikdir. Bu xoşbəxtliyi bizə bəxş edən qəhrəman şəhidlərimizin əziz xatirəsini bu gün biz hörmətlə yad edirik. Allah bütün şəhidlərimizə rəhmət eləsin! Bu xoşbəxtliyi bizə bəxş edən qəhrəman Azərbaycan hərbiçilərini buradan səmimiyyətlə salamlayıram. Onların canı-qanı bahasına biz doğma torpaqlarımıza qayıtmışıq.

İkinci Qarabağ müharibəsi dövründə bütün Azərbaycan xalqı bir yumruq kimi birləşib. Bütün Azərbaycan xalqını bir daha salamlayıram. Bütün Azərbaycan xalqına yeni-yeni uğurlar, yeni qələbələr arzulayıram!

Otuz ilə yaxın müddət ərzində torpaqlarımız işğal altında idi. Ermənistan xalqımıza qarşı etnik təmizləmə siyasəti aparırdı. Yüz minlərlə azərbaycanlı öz doğma torpaqlarından didərgin salınmış, qaçqın, köçkün vəziyyətinə düşmüşdür. Xalqımıza qarşı soyqırımı törədilmişdir, ədalətsizlik törədilmişdir, hərbi cinayətlər törədilmişdir. Biz bunu heç vaxt unutmayacağıq. Biz bunu heç vaxt unutmamalıyıq.

Biz otuz il ərzində işğalla bağlı bütün beynəlxalq təşkilatlarda öz haqq səsimizi ucaltmışdıq. Ancaq əfsuslar olsun ki, bizim sözülməzə reaksiya verən qurum tapılmadı. Əksinə, Qarabağ münaqişəsi ilə məşğul olmuş vasitəçilər məsələni həll etməyə yox, dondurmaq üçün səylər göstərirdi. İndi İkinci Qarabağ müharibəsindən keçən iki il yarım ərzində əldə edilmiş yeni məlumatlar bunu bir daha təsdiqləyir.

Biz öz haqqımızı, öz hüquqlarımızı döyüş meydanında bərpa etdik. Qırx dörd gün ərzində mənfur düşməni torpaqlarımızdan qovduq və Qarabağda Azərbaycan Bayrağını ucaltdıq. Bu, çoxəsrlik Azərbaycan tarixinin ən parlaq səhifəsidir. Qırx dörd gün ərzində Azərbaycan xalqı ordumuzun arxasında dayaq kimi, yumruq kimi birləşdi. Biz işğal edilmiş torpaqları qan tökərək azad etdik.

Əfsuslar olsun ki, bu gün İkinci Qarabağ müharibəsinin ibrət dərsi Ermənistanla hələ ki, dərs olmayıb. Çünki biz görürük ki, Ermənistanda revanşist qüvvələr baş qaldırıb. Ermənistanda yenə də Azərbaycana qarşı, Azərbaycan torpaqlarına qarşı ərazi iddiaları qaldırılır. Biz Ermənistan rəhbərliyini bu çirkin əməllərdən çəkəndirmək üçün xəbərdar edirik. Ermənistanın arxasında dayanan bəzi ölkələri də bax, buradan – azad edilmiş

Talış kəndindən xəbərdar edirik ki, əl çəkin bu çirkin əməllərdən. Azərbaycan dövlətinin, xalqının iradəsinə heç bir kənar qüvvə təsir edə bilməz.

Otuz il ərzində Ermənistan və onun havadarları, onun arxasında duran müttəfiqləri bizi haqq işimizdən çəkəndirmək üçün müxtəlif imkanlardan, müxtəlif vasitələrdən istifadə etməyə çalışırdılar, bizi mənasız danışıqlarla yormağa istəyirdilər, bizi işğalla barışdırmaq istəyirdilər.

İşğal dövründə Ermənistanla əməkdaşlığa başlamaq üçün nə qədər səylər göstərilmişdir. Azərbaycan xalqı və Azərbaycan dövləti güclü iradə göstərərək bütün bu cəhdləri dəf etmişdir. Çünki bizim işimiz haqq işidir. Mən işğal dövründə dəfələrlə deyirdim ki, əgər məsələ sülh yolu ilə həll olunmasa, biz müharibə yolu ilə öz doğma torpaqlarımızı işğalçılardan azad edəcəyik. Görün, Ermənistan rəhbərliyi nə qədər azğınlaşmışdır ki, “Qarabağ Ermənistanıdır və nöqtə” sözlərini deyərək, Azərbaycan xalqının haqlı hüququnu əlimizdən almaq istəyirdi. Əfsuslar olsun ki, Ermənistanın arxasında dayanan qüvvələr, o cümlədən ovaxtkı Minsk qrupuna həmsədrlik edən ölkələr bu bəyanata heç bir reaksiya verməmişdilər. İndi Azərbaycan öz doğma torpaqlarını azad edəndən sonra görün, bizə qarşı nə qədər ədalətsiz addımlar atılır, nə qədər çirkin əməllər törədilir. Erməni havadarları, Ermənistanın işğalçılıq siyasətinə şərik olan ölkələr bizə qarşı informasiya müharibəsi elan ediblər. Bəzi ölkələrdə Azərbaycanın daxili işləri ilə bağlı hansısa konfranslar, simpoziumlar təşkil edirlər. Bəzi ermənipərəst ölkələr dünya xəritəsində olmayan, Azərbaycanın ərazisində mövcud olmayan dırnaqarası “Dağlıq Qarabağın müstəqilliyini” tanıyırlar. Bu, nə deməkdir? O deməkdir ki, işğal dövründə bütün bu qüvvələrin yeganə amalı bu işğalı əbədləşdirmək idi. Bu münaqişəni həll etmək yox, don-

durmaq idi.

İkinci Qarabağ müharibəsi dövründə bizə qarşı nə qədər təzyiqlər oldu, Ermənistanla nə qədər yardımlar göndərildi. Hər

Otuz il ərzində daşları bir-bir söküb həm Ermənistanda, həm də ki, Ermənistanın qonşu ölkəsində bazarlarda satdırıb. Biz isə qurub-yaradıırıq.

Görün, Talış kəndinin yenidən qurulmasına başlanmasından hələ bir il keçməyib. Artıq Talış kəndinə 20 ailə qayıdıbdır və 180-ə yaxın ailə qayıdacaqdır. Bu gündən bir il keçmədən Talış kəndində 180-ə yaxın ailə yaşayacaq. Bu ailələr üçün bütün imkanlar yaradılıb. İndi hər kəs görə bilər nə gözəl evlər, məktəb, uşaq bağçası, ictimai binalar tikilib, məşğulluq üçün şərait yaradılıb. Biz qurub-yaradan xalqıq. Ermənistandan fərqli olaraq, biz öz ərazimizdə qurub-yaradıırıq.

Bu gün “Qarabağ Ermənistanıdır və nöqtə” deyən, bizi yeni müharibə ilə hədələyən Ermənistan bilmir hansı qanadın altında özünə yeni himayədar tapsın. Bütün dünyaya öz satqınlığını, nankorluğunu bir daha göstərir. İndi özünü yeni ağa axtarırsındadır. Bilmir kimin ayağının altına yıxılsın. Bunun heç bir xeyri olmayacaq. Ermənistanın 29 min kvadratkilometr ərazidə rahat yaşaması üçün bir şərt var – bizim şərtlərimizi qəbul etməlidir, rəsmən Qarabağı Azərbaycan ərazisi kimi tanımalıdır, bizimlə sülh müqaviləsi imzalamalıdır, bizim şərtlərə əsasən, delimitasiya işlərini aparmalıdır. Ancaq o təqdirdə onlar 29 min kvadratkilometr ərazidə, - hansı ki, indi onlar ancaq bunu istəyirlər, - rahat yaşaya bilərlər. Əgər Ermənistan bizim ərazi bütövlüyümüzü tanımasa, biz də onların ərazi bütövlüyünü tanımayacağıq. Bunun nəticəsi nə olacaq, bunu Ermənistan və onun arxasında duran riyakar ölkələr yaxşı bilməlidirlər. Yaxşı bilməlidirlər ki, bizə qarşı heç bir çirkin plan həyata keçməyəcək. Bizim həm gücümüz var, həm dostlarımız var, dünyada güclü mövqelərimiz var və güclü iradəmiz var. Müharibə dövründə və müharibədən sonrakı dövrdə biz bunu nümayiş etdirmişik.

Talış kəndi 2020-ci il oktyabrın 3-də azad edilmişdir. İkinci

Qarabağ müharibəsi başlayan dan bir həftə sonra qan tökərək biz artıq Talış kəndini azad etdik, eyni zamanda, Suqovuşan qəsəbəsini azad etdik.

İkinci Qarabağ müharibəsi dövründə o hərbi əməliyyatın çox böyük əhəmiyyəti var idi. Çünki biz öz azadlıq savaşımızı müxtəlif istiqamətlərdə aparırıdık, o cümlədən bu istiqamətdə. Ona görə bu istiqamətdə əldə edilmiş uğurlar müharibənin gələcək gedışı üçün çox böyük önəm daşıyırdı, eyni zamanda, ordumuzun və xalqımızın məənəvi ruhunu da yüksəldirdi. Çünki Talış kəndinin strateji əhəmiyyəti hər kəsə belli idi.

Biz 44 gün ərzində ancaq irəli gedirdik, bir gün belə geri addım atmadıq. Biz 44 gün ərzində döyüş meydanında Azərbaycan xalqının gücünü və yüksək məənəvi keyfiyyətlərini göstərmişdik. Bir nəfər də olsun bizim ordumuzdan qaçan olmamışdır. Ermənistan ordusunda son məlumatlara görə 10 min yox, 11 min fərari olmuşdur. Bunu onlar yaddan çıxarmasınlar və yaddan çıxarsalar, biz onların yadına salacağıq. İkinci Qarabağ müharibəsinin nəticələrini heç kim yaddan çıxarmasın. Yeni reallıqları hər kəs qəbul etməlidir. Bizim torpaqlarımızın 30 il ərzində işğal altında olmasını heç kim yaddan çıxarmamalıdır və gələcək sülh müqaviləsi üçün bu önəmli amillər hər kəsin beynində olmalıdır. Çünki biz bəzi hallarda görürük, sanki heç müharibə olmayıb, sanki işğal olmayıb, sanki Ağdamı “Qafqazın Xirosimasına” döndərən olmayıb. Bunu unutmaq və bizə unutturmaq istəyirlər. Bu, heç vaxt olmayacaq. İşğal reallıqları, müharibə reallıqları, postmüharibə reallıqları sülh danışıqlarında öz əksini tapmalıdır və tapacaq. Əks təqdirdə, heç bir sülh müqaviləsi olmayacaq. Ermənistanla lazım deyilsə, bizə də lazım deyil. Ondan sonra görək, baxaq bunun axırı nə olacaq?!

Biz bu gün doğma Qarabağ torpağında, doğma Zəngəzur torpağında dayanmışıq və burada əbədi yaşayacağıq. Azərbaycan xalqı haqlı olaraq qürur hissi ilə yaşayır. Bizim hər birimiz, xaricdə yaşayan azərbaycanlılar da daxil olmaqla şərti ilə iki il yarım müddət ərzində qürur hissi ilə yaşayırdıq. Hər kəsə, bütün dünyaya sübut etmişik ki, böyük xalqıq və ərazi bütövlüyünü öz gücümüzə bərpa edən ölkə kimi bundan sonra da ancaq və ancaq irəliyə gedəcəyik. Necə ki, Vətən müharibəsində 44 gün ərzində irəliyə getmişiksə, müharibə başa çatandan sonra bütün sahələr, bütün istiqamətlər üzrə irəliyə gedirik və gedəcəyik.

Mən əziz xalqımı qarşıdan gələn Novruz bayramı münasibətilə bir daha ürekdən təbrik etmək istəyirəm, bir daha çıxışımı məşhur olan sözlərlə tamamlamaq istəyirəm: “Qarabağ Azərbaycandır!”.

Daşkəsəndə Novruz Bayramı böyük təntənə ilə qeyd olunub

Mart 17-də Daşkəsən şəhər Heydər Əliyev meydanında Novruz bayramı münasibəti ilə ümumrayon şənliyi keçirilib.

Bayram şənliyində minlərlə rayon sakini iştirak edib.

Əvvəlcə Daşkəsən Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Əhəd Abiyev, rayonun hüquq-mühafizə orqanlarının rəhbərləri, hərbiçilər və ictimaiyyət nümayəndələri Daşkəsən Şəhidlər Xiyabanını ziyarət edərək şəhidlərin məzarlarına tər güllər düzüblər.

Bayram tədbirin əvvəlində Azərbaycan Respublikasının Dövlət Himni səsləndirilib, Ümummilli Lider Heydər Əliyevin və şəhidlərimizin əziz xatirəsi bir dəqiqəlik sükutla yad olunub. Daşkəsən Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Əhəd Abiyev təbrik nitqi söyləyib. O çıxışında deyib:

- Bu gün biz Daşkəsən şəhərinin mərkəzində Ulu Öndər Heydər Əliyevin möhtəşəm abidəsinin önündə yerləşən bu meydanda Novruz bayramı münasibətilə təşkil edilən ümumrayon şənliyinə toplaşmışıq.

Sizi xalqımızın ən sevimli və müqəddəs bayramı olan Novruz bayramı münasibətilə səmimi qəlbdən təbrik edir, Möhtərəm Prezidentimiz cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi altında doğma müstəqil Azərbaycanımızda hər biriniz möhkəm cansağlığı, xoşbəxtlik arzulayıram.

Bu il anadan olmasının yüzillik yubileyini sevgilə, dərin ehtiramla qeyd etdiyimiz müstəqil Azərbaycanın banisi, görkəmli dövlət xadimi, dahi siyasətçi Ümummilli Liderimiz Heydər Əliyevin təşəbbüsü ilə Novruz dövlət bayramı səviyyəsində ölkəmizin bütün bölgələrində ruh yüksəkliyi ilə qeyd

olunur. Ulu Öndərin siyasi kursunun varisi möhtərəm Prezidentimiz cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi altında aparılan uğurlu

siyasət nəticəsində müstəqil Azərbaycan Respublikasında vətəndaş birliyi, sabitlik, iqtisadi inkişaf təmin olunmuş, hazırda ölkəmiz dünya dövlətləri arasında öz layiqli yerini tutmuşdur.

Müzəffər Ali Baş Komandan cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi altında qüdrətli Azərbaycan Ordusunun əsgər və zabitlərinin 2020-ci ildə 44 günlük Vətən müharibəsində göstərdikləri qəhrəmanlıq və fədakarlıq sayəsində 30 ilə yaxın müddətdə erməni işğalı altında qalan tarixi torpaqlarımız azad edilərək ərazi bütövlüyümüz bərpa olundu. Azərbaycan Ordusu bu möhtəşəm tarixi Zəfərlə eyni zamanda şəhidlərimizin qisasını döyüş meydanlarında aldı.

Azərbaycanın suverenliyi, ərazi bütövlüyünün bərpası uğrunda canlarından keçən bütün şəhidlərimizin əziz xatirəsini Novruz günlərində dərin hörmət və ehtiram hissi ilə anırıq. Onların valideynlərini, ailələrini, habelə qazi və veteranlarımızı da Novruz bayramı münasibətilə təbrik edir, ən xoş arzularımı çatdırıram.

Respublikamızın hər yerində olduğu kimi Daşkəsənimizdə də Novruz bayramı hər il ümumxalq şənliyi ilə keçirilir.

Hörmətli Prezidentimiz cənab İlham Əliyevin ali diqqət və qayğısı sayəsində Azərbaycanın təbii sərvətlərlə zəngin sənaye rayonu olan Daşkəsənin bu illər ərzində sosial, iqtisadi, mədəni siması müasirləşərək dəyişmişdir. Rayonun hərtərəfli inkişafının proqramı - "Yeni

Daşkəsən" layihəsi əsasında rayonumuzda yeni inzibati, sosial binalar tikilmiş, ən ucqar yaşayış məntəqələrinə su, qaz, elektrik xətləri çəkilmiş, yeni yollar və körpülər salınmışdır. Xüsusilə qeyd etmək istəyirəm ki, Daşkəsən rayonunun zəngin təbii sərvətlərindən səmərəli istifadə etmək məqsədilə "Daşkəsən Dəmir Filiz" MMC-nin və "Alunit" İstehsalat sahəsinin tezliklə yenidən işə salınması əsas vəzifə kimi qarşıya qoyulub yüksək səviyyədə həyata keçirilir. Bununla da Daşkəsən rayonunun problemlə məsələləri tam öz həllini tapacaqdır.

Rayonumuzda görülən bütün bu uğurlu işlərə görə möhtərəm Prezidentimiz cənab İlham Əliyevə minnətdarıq.

Bu xoş əhval-ruhiyyəli Bahar bayramı günlərində möhtərəm Prezidentimiz cənab İlham Əliyevə və Birinci vitse-prezident hörmətli Mehriban xanım Əliyevaya bütün Daşkəsən rayon sakinləri adından yüksək ehtiramımızı, inamımızı, hər zaman göstərdikləri diqqət və qayğıya görə minnətdarlığımızı bildirir, Novruz bayramlarını təbrik edirik.

Eşq olsun möhtərəm Prezidentimiz cənab İlham Əliyevə!

Sizləri bir daha da bu gözəl Novruz bayramı münasibətilə təbrik edir, ölkəmizə bol ruzi, bərəkət, davamlı sülh, əmin-amanlıq, firavan həyat, xoş günlər arzu edirəm.

Allah Prezidentimizi qorusun, Prezidentimiz də müstəqil dövlətimizi, xalqımızı qorusun.

İcra başçısı Əhəd Abiyevin təbrik nitqindən sonra ululuq və ağsaqqallıq rəmzi Dədə Qorqud, Novruz bayramının əsas personajları olan Bahar qızı, Kosa və Keçəl öz maraqlı çıxışları ilə şənliyə xüsusi zövq qatıblar. Yüksək təmtəraqla keçirilən ümumrayon şənliyi el aşıqlarının, musiqiçilərin ifaları, idmançıların müxtəlif idman nömrələri və rəngarəng əyləncəli proqramlar ilə davam edib.

Daşkəsən Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Əhəd Abiyev şəhid valideynlərinin və qazilərin müşayiəti ilə bayram tonqalını alovlandıraraq, nümayiş etdirilən el sənəti və milli mətbəxinin nümunələrinə baxış keçirib.

Gəncədə Novruz Bayramı münasibətilə ümumşəhər tədbiri keçirilib

Novruz Azərbaycanda qeyd edilən ən qədim bayramlardan biridir. Baharın gəlişini tərənnüm edən, birlik, bərabərlik və qardaşlıq bayramı olan Novruz Nizami yurdunda təntənə ilə qeyd olunub.

Gəncə Şəhər İcra Hakimiyyətinin təşkilatçılığı, Gəncə-Daşkəsən Regional Gənclər və İdman İdarəsinin, Gəncə-Daşkəsən Regional Mədəniyyət İdarəsinin və Gəncə-Daşkəsən Regional Təhsil İdarəsinin dəstəyi ilə Gəncənin Heydər Əliyev adına meydanında "Xarıbülül ətirli Bahar Bayramı" adlı ümumşəhər tədbiri baş tutub.

Tədbirdə Gəncə Şəhər İcra Hakimiyyətinin başçısı Niyazi Bayramov, Türkiyənin Gəncədəki Baş konsulu Recep Öztöp, Gürcüstanın Gəncədəki Baş konsulu Nikoloz Laşvili, hüquq-mühafizə orqanlarının, eyni zamanda idarə, müəssisə və təşkilatların rəhbərləri, bələdiyyə sədrələri, ictimaiyyət nümayəndələri və şəhər sakinləri iştirak ediblər. Əvvəlcə qonaqları elimizin qədim adəti ilə əllərində şərbət olan milli geyimli qızlar qarşılayıblar. Daha sonra tədbir iştirakçıları "Gəncəsənət" - incəsənət, sənətkarlıq və yaradıcılıq sərgisinə, həmçinin Gəncə şəhərində fəaliyyət göstərən ali təhsil müəssisələri və Gənclər Evinin təşkilatçılığı ilə istedadlı gənclərin hazırladığı təsviri incəsənət əsərlərindən ibarət sərgiyə, baxış keçiriblər.

Ümumşəhər tədbirində körpələr evi - uşaq bağçalarının kollektivlərinin, Gəncə pəhləvanlarının, həmçinin idmançıların gülüş, takevando, bədii gimnastika və şahmat üzrə nümunəvi çıxışları izlənilib. Gəncə Uşaq Evinin, Gəncə şəhər Uşaq İncəsənət Məktəbinin "Xəmsə" nağaraçalanlar ansamblının çıxışları, həmçinin "Aşıq deyişmələri" maraqla qarşılanıb.

Hazırlanan "Novruz süfrəsi"ndə bayram təamları və atributları nümayiş olunub. Gəncə Dövlət Dram Teatrı kollektivinin Üzeyir Hacıbəylinin "O olmasın, bu olsun" operettasının motivləri əsasında hazırladığı "Bazar meydanı" tamaşası, hər kəsin ovqatına xoş təsir bağışlayıb. Müdrik el ağsaqqalı Dədə Qorqud və Bahar qızı iştirakçıları salamlayaraq, onlara xeyir-dua verib, xoş arzularını bildiriblər. Gəncə Dövlət Kukla Teatrının nəhəng kukllarının, həmçinin Novruzun əvəzolunmaz atributları olan Keçəl və Kosa'nın maraqlı çıxışları izlənilib, yumurta döyüsdürülüb.

Daha sonra Novruz Bayramına həsr olunan musiqili proqram başlayıb. Əvvəlcə Ulu Öndər Heydər Əliyevin və Azərbaycanın müstəqilliyi, suverenliyi və ərazi bütövlüyü uğrunda canlarından keçən şəhidlərimizin əziz xatirəsi bir dəqiqəlik sükutla yad edilib.

Konsert proqramında Gəncə Dövlət Filarmoniyasının solistlərinin milli ruhda təqdim etdikləri mahnılar və "Xəmsə" mahnı və rəqs ansamblının rəqs nömrələri alqışlarla qarşılanıb.

Tədbirin yekununda "Cəngi" musiqisinin sədaları altında cəngavərlər möhtəşəm Novruz tonqalını alovlandırıblar.

Ümumşəhər tədbirindən sonra Gəncə Şəhər İcra Hakimiyyətinin başçısı Niyazi Bayramov Gəncə Uşaq Evinin sakinləri ilə birlikdə bayram süfrəsi ətrafında nahar edib, onları Novruz Bayramı münasibətilə təbrik edərək, xoş arzularını bildirib.

Laçınlıların müvəqqəti məskunlaşdığı Ağcabədi rayonunun Taxta körpü qəsəbəsində Novruz Bayramı münasibəti ilə ümumrayon şənliyi keçirilmişdir

2023-cü il 14 mart tarixdə Laçın Rayon İcra Hakimiyyətinin təşkilatçılığı ilə Taxta Körpü qəsəbəsində "Heydər Əliyev" parkında xalqımızın milli bayramı olan "Novruz" bayramı ilə bağlı ümumrayon şənliyi təşkil edilmişdir.

Əvvəlcə milli sənət əşyalarından ibarət sərgiyə rayon rəhbərliyi tərəfindən baxış keçirilmişdir. Sərgidə xalqımızın qədim adət-ənənələri ilə bağlı milli kulinariyaya məxsus şirniyyat boxçaları, həmçinin "Novruz" bayramının simvollarından olan səmənilər, Laçın Rayon Tarix Diyarşünaslıq muzeyinin eksponatlarından - nehrə, cəhrə, daraq, səhəng, küpə, mis kasa, kuzə, xalça, kilim, fərmaş, xurcun və sair kimi əşyalar yer almışdır. Sevindirici haldır ki, bu ilki sərgidə işğaldan azad olunmuş Laçından gətirilən eksponatlarda

nümayiş olunmuşdur. Eyni zamanda tədbirdə müxtəlif əmək məşğuliyyətlərini tamaşaçılara göstərən səhnəciklər təşkil edilməklə, milli geyimli qızlar tərəfindən şənlik iştirakçılarına və bayrama dəvət olunmuş qonaqlara bayram şirniyyatları paylanılmışdır.

Təntənəli bayram şənliyində iştirak edən Laçın Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Aqil Nəzərli bahar bayramı münasibətilə rayon sakinlərini təbrik edərək, qeyd etmişdir ki, ölkə Prezidenti cənab İlham Əliyevin qətiyyəti ilə Müzəffər Ordumuz tərəfindən torpaqlarımızın azad edilməsi sayəsində son üç ildir ki, "Novruz" bayramının keçirilməsinə xüsusi əhval-ruhiyə şən ovqat gətirmişdir. Rayon rəhbəri çıxışında xalqımızın milli adət-ənənələrinə möhtərəm Prezidentimiz cənab İlham Əliyev

tərəfindən də yüksək diqqət və həssaslıqla yanaşıldığını, eyni zamanda Azərbaycanın Birinci vitse-prezidenti Mehriban xanım Əliyevanın milli-mənəvi dəyərlərimizin inkişafına göstərdiyi misilsiz xidmətlərindən danışmışdır. O, çıxışında ölkə

Prezidenti, Ali Baş Komandan cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə laçınlı köçkünlərin Laçın şəhərinə, rayonun Zabux və Sus kəndlərinə qayıdış anını səbirsizliklə gözlədiklərini, bayram tonqallarının Laçında, Şuşada, Kəlbəcərdə və digər işğaldan azad

edilmiş torpaqlarımızda yandırılmasından qürur duyduqlarını bildirmişdir.

Tədbirdə cəngi sədaları altında Dədə Qorqud qurulmuş tonqala yanaşaraq yanar məşəli rayon rəhbərinə təqdim etmiş, yandırılan bayram tonqalı ətrafında davam edən tədbir rayonun mədəniyyət və incəsənət nümayəndələrinin təqdim etdikləri geniş bayram konserti ilə davam etdirilmiş, kosa və keçəlin tədbir iştirakçıları ilə şən viktorinaları təşkil olunmuşdur.

Tədbirdə səsləndirilən rəngarəng musiqi nömrələri, rəqqasələr qrupunun çıxışları, bir sıra milli adət-ənənələrin nümayiş olunması, tədbirə dəvət edilmiş "n" saylı hərbi hissənin əsgərlərinin oynaq rəqləri tədbir iştirakçıları arasında yüksək bayram əhval ruhiyyəsi, şən ovqat yaratmışdır.

Qafqazda Şəddadi Kürd dövləti

(Əvvəli ötən saylarımızda)

Əbu Mənsur isə vəziyyətdən istifadə edərək dövlətə xəyanət etmək fikrində idi. Əbu Mənsur özünə yaxın olan əmirlərlə razılıq Şəddadilərin düşmənlərinə qarşı tikilən bir neçə qalanı həmin dövlətlərə təslim etmək qərarına gəlmişdi. Əbu Mənsur Tatiyan, Muckəng və əl-Beyza qalalarını Şəki hakiminə, Gərmistan qalasını didoylılara, Kirdman qalasını abxazlara, Rustaq qalasını isə rumlulara vermək istəyirdi. (Yenə orada, səh. 18) Münəccimbaşıya görə, Əbu Mənsur bunu Arranın və Şəddadilər dövlətinin əzəmətinə məhdudlaşdırmaq və onu zəiflətmək məqsədilə edirdi. O zaman düşmənlər Ləşgərinin azyaşlı oğlu Ənuşirvanın zəifliyindən istifadə edərək Arrana basqın edirdilər. Əbu Mənsurun bu qərarını rəislər eşitdikdə çox narazı oldular. "Şəddadilər" fəslində qalaların təslim edilməsinə etiraz edən rəislərdən Heysem ibn Meymun əl-Bəisin və ipək taciri Yusifin və başqalarının adı çəkilir. (Yenə orada) Rəislər Şəmkür yaxınlığında hərbi düşərgədə görüşərək həmin qalaların başqa dövlətlərə təslim edilməsinə xəyanət və alçaqlıq hesab edib, Əbu Mənsura müqavimət göstərməyi və qalaları təslim etməməyi qərara alırlar. Lakin bu zaman hacib Əbu Mənsur da şəhər darvazasını bağlamağı əmr edir. Rəislərdən yalnız Heysem öz adamları ilə meydanda qalır. Hacibin adamları onu tutmaq üçün mühasirəyə alırlar. Lakin bu zaman Ənuşirvanın əmisi, Fəzlin oğlu Əbüləsvər Şavur (Bəzi əsərlərdə bu, Əbüsəvər Şavur (Şavir) şəkilində yazılır.) Şəmkür darvazası qarşısına gəlir. Heysem və onun tərəfdarları döyüş vəziyyətində şəhər darvazasını açaraq Şavu-

şəhərə daxil olan kimi Heysemə adamları (xətibləri) Əbüləsvər ibn Fəzl Şavurun hökmdarlığa keçdiyini və Ənuşirvanın hakimiyyətdən kənar edildiyini elan edirlər (V. Minorski. Şəddadilər, səh. 19). Beləliklə, 441 (1049/50)-ci ildə iki ay hakimiyyətdən sonra dövlət çevrilişi nəticəsində Ənuşirvan hakimiyyətdən kənar edilərək hakimiyyət başına Əbüləsvər ibn Fəzl Şavur keçir. Şavur Şəmkürdə qayda yaratdıqdan sonra Gəncəyə gedir. Şəhəri öz hakimiyyəti altına alaraq bütün Arran torpaqlarını və qalalarını birləşdirib hakimiyyətə başlayır. O, Ənuşirvanı, hacib Əbu Mənsuru, qardaşları və uşaqlarını həbs edir. Münəccimbaşının yazdığına görə Əbu Mənsur da "katib Əbu Heysemə oğlanları kimi Şəddadilər sülaləsinin nümayəndəsi idi". Şavur hakimiyyəti ələ alaraq dövlətin tərkibində bir sıra dəyişikliklər və dövlət vəzifələrinə yeni adamlar təyin edir. Hərbi hissədə də bəzi dəyişikliklər edərək onu möhkəmləndirir və həbs etdiyi şəxslərin hamısını edam etdirir. (Yenə orada) Göstərilən bu məlumatdan aydın olur ki, Şavur dövlət, ordu, iqtisadi və ictimai həyatda bir sıra islahat keçirmiş, əhalinin yaşayışını sakitləşdirməyə və yaxşılaşdırmağa çalışmışdır. Onun hakimiyyəti dövründə Şəddadilər dövləti qüvvəllənmişdi (Yenə orada, səh. 13). Şavur Şəddadilərin ən məşhur hökmdarlarından biri olub, Ləşgərinin hakimiyyəti dövründə, bəlkə də atası Fəzlin dövründə Ermənistan və Dvində hakim olmuşdur (Kəsrəvi Təbrizi. Göstərilən əsəri, III cild, səh. 31). V. Minorskiyə görə Şavur 1022-1049-cu illərdə Dvində hakim olmuşdur (V. Minorski. Şəddadilər, səh. 50). Kəsrəvi qeyd edir ki, erməni

ölümündən sonra yazılmışdır (Kəsrəvi Təbrizi. Göstərilən əsəri, III cild, səh. 32). Qeyd etmək lazımdır ki, Əbüləsvər Şavur erməni çarı Aşot Baqratunun qızı ilə evlənmişdi. Bu qadından onun Fəzlun və Aşot adlı iki oğlu olmuşdu (Povestvovaniye Vartapeta Aristakesa, səh. 115). Bu qohumluq sayəsində Aşot ölənə qədər Baqratunilər ilə Şəddadilər arasında sıx dostluq əlaqələri olmuşdur. Əbüləsvər Şavur haqqında "Qabusname" müəllifi əmir Keykavus Ziyari olduqca qiymətli məlumat verir. O, Məkkədən

başqa. Münəccimbaşının yazdığına görə, Tiflis hakimi Cəfər ibn Əlinin ölümü ilə əlaqədar olaraq, oğulları Mənsur və Əbülheyca arasında hakimiyyət üstündə mübarizə gedirdi. 454 (1062)-cü ildə Tiflis əyanlarından bir dəstə Gəncəyə gələrək Şavurdan öz adamlarını göndərərək Tiflisi tutmasını və ona sahib olmasını xahiş etmişdilər. Məlum olduğu kimi, Tiflisdə Cəfərilər sülaləsi 200 ildən artıq hökmranlıq etmişdir. 548 (1153/54)-ci ildə Gürcüstan çarı Demetrenin (1125-1156) sarayında olmuş Fariqi Cəfərilər

qayıtdığı zaman Gəncəyə gəlmiş və bir neçə il Şavurun sarayında yaşamışdır. "Qabusname"-nin VII fəslində müəllif Gəncədə Əbüləsvər Şavurun ("Qabusname"-də Şavur sözü səhvən Şahpur yazılmışdır. Əbüləsvər isə fars dilinin xüsusiyyətinə görə Əbüsəvəryazılmışdır) yanında olması və onunla əlaqədar olaraq bir hadisə haqqında bəhs edir. Bu hadisə bilavasitə Şavur ilə əlaqədar olduğu üçün burada onu olduğu kimi qeyd etməyi lazım bildik. Müəllif qeyd edir ki, mənim başıma gələnlər bir daha təkrar olmasın deyərək bu hekayəni yazdıq. Əbüsəvərin zamanında Məkkədən qayıdığım ildə qəzəvət (müqəddəs müharibə) üçün Gəncəyə getdim, çünki Hindistana çox zaman qəzəvətə getmişdim. İstədim ki, Rum ölkəsinə də qəzəvət edilsin. Əbüsəvər böyük bir padşah olub, sabitqədəm, aqilli, siyasətmədar, ədalətli, şücaətli, fəsahtli, pakdin və uzaqqören bir adam idi. Belə ki, padşahlar onu gördükdə bəyənirdilər, onun həm ciddiliyyəti, həm də zarafatı var idi. O məni gördükdə çox alicənablıq göstərdi, mənimlə söhbət etdi, hər şeydən danışdı və soruşurdu, məni gözləyir və cavab verirdim; mənim sözlərim onun xoşuna gəlirdi. Onun etdiyi ehsanları ürəkdən qəbul etdim. Bir neçə il Gəncədə qaldım, həmişə onun məclisində yemək-içməkdə hazır idim, məndən hər cür sözlər soruşurdu, alimlərin və keçən padşahların əhvalından xəbər tuturdu; hətta bir gün bizim vilayətimizdən söz düşdü; o, Qorqan nahiyyəsi haqqında soruşurdu; hər bir nahiyyənin əcaib şeylərindən bəhs edildi. Müəllif sözünə davam edərək Şavur ilə aralarında baş verən hadisələr haqqında məlumat verir (Kabus-name. Perevod i primeçaniya B. Bertelsa. Moskva, 1958, səh. 76-77). Göründüyü kimi "Qabusname" müəllifi Keykavus Əbüləsvər Şavurun aqilli, şücaətli və siyasətmədar bir hökmdar olduğunu göstərməklə bərabər, onu Rum (Bizans) üzərinə hücum etməyə sövq etdiyi də aydın olur. 445 (1053/54)-ci ildə Şavur oğlu Abanəsr İskəndəri Dəbilə hakim təyin edərək oranın mühafizə olunmasını ona tapşırırdı. Əldə olan mənbələrdən məlum olduğu kimi, Şavurun hakimiyyəti dövründə bir sıra mühüm hadisələr baş vermişdir. Xüsusilə, Şavur Gürcüstan və Şirvanı hücum edərək, bu ölkənin hakimləri ilə müharibə etmişdir. 445 (1053/54)-ci ildə Şavur hücum edərək Gürcüstanın Bəsre (Nəsrə) qalasını tutur, onu ərzaq, hərbi qüvvə və silahla təmin və təhiz edir. Bundan

haqqında belə yazır: "515 (1121/22)-ci ildə Tiflis əhalisi Nəcməddin Elqazinin yanına adam göndərərək, Tiflisi ona vermək üçün dəvət etdilər, bundan 40 il əvvəl o əhalinin əlinə idi. Onların hpkmıdan "Cəfərilər" adlanıb iki yüz il hökmranlıq etmiş və qırılb qurtarılmışlar. Bundan sonra hakimiyyət əhalinin əlinə keçmiş, hər ay bir nəfər hakim olmuşdur" (İbn əl-Əzraq əl-Fariq. Min tarix mayəfariqin. bax: Azərbaycan SSR EA Tarix İnstitutunun . sərləri, XII cild, Bakı 1957, səh. 244). Göründüyü kimi, Şavurun dövründə Cəfərilər sülaləsi bitmiş, Tiflis hakimliyi ayrı-ayrı şəxslərin əlinə keçmişdir. Şavur isə əçələ gələn vəziyyətdən istifadə edərək Tiflis elçilərinin xahişi ilə qoşun göndərərək Tiflisi tutmaq istəyirdi. Lakin Şavurun vəziri Bəxtiyar ibn Salman onu bu fikirdən əl çəkməyə məcbur etdi. Şavur elçilərdən qəbul etdiyi Tiflis qalasının açarını geri qaytardı. Elçilər Şəkiyə gedərək həmin açarları Şəki hakimi Axsərtan ibn Qaqikə verdilər (V. Minorski. Şəddadilər, səh. 20). Şəki hakimi elçilərə hədiyyələr verib geri qaytardı və sonra da Tiflisi Rum hakiminə böyük məbləğə satdı Onlar da Tiflisi tutub qoşun, silah və ərzaqla təhiz etdilər (Yenə orada). (Fikrimizcə Şavurun Tiflisi tutmaqdan imtina etməsinin əsas səbəbi genişlənən səlcuq hücumları idi. O Tiflisi tutmaqda qüvvələri toplayıb səlcuqlara qarşı Gəncni möhkəmlətməyi məqbul saydı. -N.H.) 454 (1062)-cü ildə aləmlər "Alan keçidindən" (Dəryal) aşılıb Arran ərazisinə soxularaq burada çoxlu adam öldürmüşdülər. Münəccimbaşıya görə onlar hələ 20.000-dən çox uşaq, qadın və kişi əsir tutmuşdular. Gəncni bu kimi basqın və hücumlardan mühafizə etmək üçün Şavur 455 (1063)-ci ildə şəhərin ətrafına hasar və xəndək çəkirdi. Ona möhkəm qapı düzəltirdi, şəhər əvvəlkinə nisbətən genişləndi (Yenə orada). Şəhərin genişlənməsi ifadəsindən məlum olur ki, Şavur şəhər ətrafına yeni hasar çəkirmişdi; Şavur Gəncə ətrafına möhkəm qala və xəndək çəkdirməklə alan və başqa basqıncılardan mühafizə olunmaq məqsədini güdürdü. Xüsusilə oğuz türkləri, səlcuqlar o zaman Orta və Yaxın Şərq ölkələrinə böyük hücumlar, basqınlar edirdilər. Toğrul bəy (1038-1063) Rəvvadi və Şəddadiləri öz vəsalına çevirmişdi. Səlcuqlar istedikləri zaman Şəddadilər hakimiyyətinə son qoyaraq Gəncni tuta bilirdilər. Şübhə yoxdur ki, Şavur bunları nəzərə alaraq Gəncni möhkəmlətməyə çalışırdı.

Şəhəri hazırladı: Namiq Həsənov

ru şəhərə buraxırlar. Bu məlumatdan aydın olur ki, Heysem və digər rəislər dövlət çevrilişi üçün qabaqcadan lazım olan hazırlıq işlərini görmüş, Ənuşirvanı taxtdan salıb hakimiyyətə Əbüləsvər ibn Fəzl Şavuru keçirmək məqsədilə Şəmkür hərbi düşərgəsinə getmişdilər. Onların dalınca isə Əbüləsvər

adamları və oğlanlarının adı çəkildiyi halda, Şavurun adı onlarla yanaşı çəkilmir. Bundan aydın olur ki, Ləşgəri ilə Şavur arasında olan münasibət yaxşı deyildi. O, Gəncəyə Ləşgərinin ölümündən sonra gəlmişdi. Qətran Təbrizinin şerlərində Şavurun adı çəkilən yalnız iki beyt vardır ki, görünür bu da Ləşgərinin

Cejna Newrozê
Serê Salê nû ye

Konê Reş

Cejnê Cejnê Cejnê
Xanê rok hat bejnê

Cejna newrozê ye
Serê salê nû ye

Va dar dipişkivîn
Çiya dixemilîn

Bi zer û kesk û sor
Bi riçinê wek por

Çûk çivîk dixwîn in
Hêlîna datîn in

Dil lêdide bijen
Xwerist dibe bi ken

Mirov dibe rûgeş
Jiyan şêrîn û xweş

Cejnê Cejnê Cejnê
Xello rok hat bejnê

Cejna Newrozê ye
Destpêka salê ye

Cejna ji sed salan
Roja bav û kalan

Heydê keko rabe
Bi vê rojê şabe

Em dadin agire
Ser zinar û gire

Agirê vê rojê
Nişana Newrozê

Derenge zû rabe
Tev dostên xwe şabe.

Strana Newrozê

Bîst û yekê adarê
Destpêkirina buharê
Şaxên daran bişkivîn
Ji kulîlkên sor û şîn
Newroze cejna salê
Şev û roj hat qirarê
Rojên kevin hilatin
Rojên nû taze hatin
Rengê zemîn guherî
Şa bû, şivan û kerî
Newroze cejna salê
Şev û roj hat qirarê
Xwîna mirov dijene
Pêre dil jî dikene
Keç û kurên me kurdan
Bi şahî dikin dîlan
Newroze cejna salê
Şev û roj hat qirarê
Dibe dema evîne
Dil li ser dil datîne
Çûk û çivîk dixwîn in
Hêlînen xwe datînin
Newroze cejna salê
Şev û roj hat qirarê.

ZƏRDÜŞT VƏ NOVruz HAQQINDA

124 min peyğmbərin sırasında Zərdüştün yeri, sözsüz ki, siyahıda ən yuxarı sətirlərdədir. İndiyədək onun adı daha çox müqəddəs Avesta kitabıyla qoşa, sinxron çəkilib. Lakin, Zərdüştün irsi tək cə elə bu kitabla kifayətlənmir. Zərdüştün günümüzədək gəlib yetirmiş mirasına həm də onun hazırladığı çox dəqiq astroloji təqvim də daxildir. Aşağıda biz sizlərə bu təqvimin tarixi, mənşəyi, xüsusiyyətləri barədə danışmaq istəyirik.

Orta əsr ərəb məxəzləri Zərdüştün mənşəyi, doğum yeri barədə tərəddüd etmədən eyni fikri bölüşürlər-o, Azərbaycanda dünyaya göz açıb. Əl-Biruni də bu fikirdədir, əl-Bəlazuri, əl-Qəzvini, əl-Həməvi də. Avestanın ən qədim parçası sayılan "Qat"larda deyilir ki, Zərdüşt Turan tayfaları ərazisində doğulub. Sonradan vətəni tərk edərək Viştasp adlı bir hökmdarın məmləkətinə sığınıb. Uzun zaman onun himayəsi altında fəaliyyət göstərib. Beləliklə ulu Zərdüşt məhz Azərbaycan peyğəmbəridir. Yəni, belə deyək-Azərbaycan da peyğəmbərlər ölkəsi sayıla bilər. Peyğəmbərlər isə, bildiyimiz kimi heç vaxt öz vətənlərində qəbul edilmirlər. Bu acı tale Zərdüştü də təqib edir. 30 yaşında Zərdüşt bir sıra silahdaşlarının əhatəsində (onların sırasında qadınlar da varmış) Eran-Vedjo adlı müqəddəs bir şəhərə yollanır. Həmin şəhər vaxtilə əfsanəvi Cəmsid tərəfindən xüsusi plan əsasında inşa edilmiş. Soyuq qış şaxtalarından qorunmaq naminə ən nümunəvi insanlar, heyvanlar, bitki növləri və s. i və ilaxır məhz bu uzaq ünvan da qorunub saxlanmış. İndiki dillə desək, görünür bura bir növ buğda, cins, toxumluq, damazlıq mərkəziymiş. Orda, görünür həm də öz dövrü üçün ən mükəmməl rəsədxana da yerləşmiş.

Zərdüşt peyğəmbər məhz həmin rəsədxanadan istifadə edərək öz mükəmməl astroloji təqvimini hazırlayıb. Uzun illər sürən araşdırmalardan sonra alimlər həmin bu rəsədxanayı indiki Rusiyanın Çelyabinsk vilayətində, Arkaim şəhərciyində aşkarlayırlar. Şəhər çox qərribə plan əsasında tikilib. Əslində bu dairəvi günəş şəhəri, canlı rəsədxanadır. Günəşin səmadaki səyahəti, bu şəhərin quruluşunda dəqiq ölçülərlə təkrarlanır- millimetrinə qədər. Əslində, burda şəhərlə rəsədxana arasında elə bir fərq yoxdur.

Belə mükəmməl dairəvi sxemləri, naxışları, gəlin, insan əməyinin məhsulu bilməyək. Adətən, yaz, yay aylarında bu cür düzənlik ərazilərdə səhər vaxtları

"kürəvi ildırım" adlanan möcüzəli təbiət fenomeni gəzir. Torpaq, yaxud taxıl, əkin zəmiləri üzərində mükəmməl naxışlar həkk edir. Nəinki Zərdüşt zamanları, elə indi də oxşar naxışlar, bir də görürsən, hansısa bir əkin sahəsi üzərində aşkarlanır. Başlayır camaat arasında minbir şayiə yaratmağa. Həmin dairələrin ortasındakı buğda sümbülünün keyfiyyəti həmişə kəndarılardan üstün olur. Alimlər bunu təbii seleksiya

rəli münəccimi sayılan aysor mənşəli Pavel Qloba, gələcək barədə öz proqnozlarını məhz bu təqvimə əsaslanaraq irəli sürür. İndi, Rusiyada elə bir samballı mətbuat orqanı yoxdur ki, orda Pavel Qlobanın astroloji proqnozları verilməsin.

Bu təqvim, 32 ili əhatə edən xüsusi qərirlərə bölünür. Hər il, bir heyvanın xassələrini özündə cəmləyir. Məsələn, martın 21-dən etibarən Porsuq ili başlayır.

nümunəsi bilirlər.

Belə naxışların biri üzərində əfsanəvi Cəmsid, bayaq adını çəkdiyimiz günəş şəhərini- Arkaimi inşa edir. Şəhər, göydəki günəşin hərəkət trayektoriyasını özündə tam əks etdiyindən əsl rəsədxana imiş.

Belə dairəvi günəş şəhərləri o vaxtkı Orta Asiya, Güney Ural ərazisində bir deyil, iki deyildi. Qədim türklər bu cür dairəvi şəhərlərə "qazan" deyərmiş. Məncə, indiki Tataristanın paytaxtı Qazan şəhərinin adı da məhz həmin sirlə əlaqədardır. Dövrünün bir çox alimləri, o cümlədən ulu Zərdüşt məhz bu cür oxşar ünvanlarda göy cisimlərini müşahidə edirdilər. Bütün bunların son nəticəsi kimi axır ortaya Zərdüşt təqvimi çıxır.

Zərdüştülükə bağlı olan nə varsa indi xalqımızın alt şüuruna hopub. Yəni, bəli, biz indi, bu gün nə Avestaya bələdik, nə də ki, qədim zərdüştülük ayinlərinə. Ancaq Zərdüşt təqvimində indi də istifadə edirik. Xüsusən, Novruz bayramının dəqiq vaxtını təyin edərkən, biz bəli, məhz bu təqvimdən yararlanırıq.

Heyif ki, biz bu mükəmməl təqvimi deyəsən azca unutmuşuq. Halbuki öncəgörmələr baxımından həmin təqvimin tayı-bərabəri yoxdur. Müasir Rusiyanın bir nöm-

Porsuq isə neynir?-dərinliklərdə yuvasını qzıb ora əlinə nə keçdisə yığır. Bu isə Porsuq ilini bank, maliyyə, xəzinə məfhumlarıyla, işarələriylə müşaiət edir. Yəni belə vaxtda bank böhranları, maliyyə silkələnmələri ola bilər. Porsuq rəmzi eyni halda keçmiş xatirələr, nostalji hissləriylə əlaqədardır. Yəni bu ildə biz nostalji hisslərini çox yaşamağa məhkumuq. Xəstələrə belə vaxtda dərman deyil, müalicəvi ot kökləri yemək məsləhət görünür. Porsuq ilində emosiyaları gizlətmək məsləhət deyil. Onları mütləq açıq-aşkar nümayiş etdirmək vacibdir.

1920, 1952, 1984, 2016, 2048 illər Zərdüşt təqvimində Porsuq illəri sayılır. Beləliklə, biz bu il 1920-ci il hadisələrini yenidən yaşaya bilərik. Yəni 1920-ci il 28 aprel hadisələrinin təkrarı, bir başqa şəkildə bu il bizləri təqib edəcək. Zərdüşt təqvimində hər bir rəmzin tam əksi də mövcuddur. Yəni, sən əgər Porsuq ilində bu rəmzin qanunlarıyla yaşamasan, özündən küs. Bil ki, belə halda əks rəmzin- Köstəbə rəmzinin dəyərlərini təkrarlamağa məhkumsan. Bu ilin bizə nə verəcəyini bilmək istəyirsinizsə, məşhur Britaniya yazarı Ceyms Oruelin "1984" romanını diqqətlə oxuyun. Axı 1984-cü il də, eynən bu il kimi, Porsuq ili olub.

Həmid Herişçi

Zindîye Newroz

Zindîne meydan bona niştiman,
Rabûn serhildan torinê Medan.
Ji bo azayê gel ê Kurdistan,
Dimeşe tamam bûye şoreşvan.
Bo bijî Newroz agir li xwe dan,
Geç û lawên me bûne pêkrewan.

Bi berxwedana zindîye Newroz,
Bi şêda gel wê dike pîroz.
Newroz jîna nû ji mera xelat,
Ji Kewa dema ev roja felat.
Agrê Newrozê hingavt Rojhelat,
Bû cejn û vejîn hebûna welat.

Remza azayê ev roja evra,
Mizgînê didin bi agir hevra.
Suruşt jî şa dibe
Ku tê ev dem ,kat,
Girasê jînê Xudike heyat..

Gelê ku bindeste
Dijî bê sînor,
Jîyan jêra dibe
Çawa dojah,gor.
Bedela azayê
Hertim xwîna sor,
Ew nay pêşkêş kirin
Dest tînin bi zor.

BÊWAR BARÎ TEYFÛRÎ

Gohar Mamo

NEWROZA ME

Newroz bo kurda pîroze,
Deşt û zozan dixemilîne,
Tîrêjê rojê ser Welat tîne,
Serpêhatya Kawa bîrtîne.

Newroz roja eşq û dîlane,
Bazê eşq ser me direşîne,
Netewa me hemî lev tîne,
Qiralê Dihak jî me bîrtîne.

Îro cejna pîroz Newroze,
Dengê def û zurnê tê me,
Dengê govenda û tîlîlîya,
Gime- gima nigên kurda.

Newroz çiqas jî şîrîn be,
Roja tirs, xofa neyarane.
Ew baş dizane em kê ne-
Kurd heyfa xwe dertîne.

Agir û şer em
naxwezin!

Agir û şer em naxwezin!
Bes tev xîreta me bilîzin!
Zû-dereng emê serkevin,
Heyfa Welatê xwe rakin.

Ax li min, axx li min welat
Ev erdhej karasetek zore,
Tevizek da, me dilerizîne.
Axx, ev çi qewumî welat?

Her der xanî wêran bûne,
Bin axa sar, millet bê star,
Bin kavila denga tê te me-
Hewaar, werin me hewar.

Miriyên me bê kefen man.
Ev qambaxa zivistana sar
Hezaran kuşt bin axa sar.
Miletê me dîsa ma bêstar.

Tehmê kurdên me her der,
Qahrîniya dayîkan hewaar
Dax dike dilê me bi şewat.
Axx welatê min, axx welat.

Dengê birîndaran her der,
Nale-nala wan dihat me.
Çi zulmeke giran qewumî,
Ya rabî, felek xêrê nevîne.

Me çi kiriye bo xayîn felek?
Qet dûr naçe ji welatê me,
Carê bi renekê tê dora me,
Qey dadgeha xwedê tune.

Nəvroz mifologiya deyil yaşanmış bir tatixi hadisədir!

Dəmirçi Kavənin zalım Dehhaka qarşı mübarizəyə qalxaraq xalqa verdiyi zülmünə son verdiyini bildirirlər. Kavə və üsyançılar, Dehhakin sarayını yandıraraq, Nəv-roz-yeni-gün xəbərini verir. O gündən bu yana 21 mart Kürdistan və İran sərhədlərində yaşayanlar üçün milli azadlıq günü olaraq qəbul edilir.

M. Ö. 612-ci ildə Dəmirçi Kavənin dövrün zalım kralı Dehhaka qarşı inqilab edərək və sarayını yerlə bir edərək, zülmünə son verdiyini bildirilir. İzahatlara görə, Kavə və digər üsyançılar, Dehhakin sarayını yandıraraq, Nəvroz -yeni günündə xəbərini verir. O gündən bu yana 21 Mart Kürdistan və günümüz İran sərhədlərində yaşayan qövmmlər tərəfindən milli gün olaraq qəbul edilir.

Bu məşhur izahatların günümüzdə qədər gəlməsinə səbəb olan və Nəvrozun Kürdlər üçün əhəmiyyətinə diqqət çəkən Kürd tarixçilərdən Mir Şərefxan, Dehhakin 21- martda dəmirçi ustası Kavə tərəfindən taxtdan endirildiyini və Kürdlərin Kavənin nəvələri olduğunu qeyd edir. Baş Xəbərin Nəvrozla bağlı suallarını cavablayan Kürdoloq Prof. Dr. Qədrî Yıldırım isə, "Kavə hadisəni bir mifologiya, əfsanə və ya yaşanmamış bir hadisə deyil gerçəkdir" ifadələrini istifadə edir. Kürdistanın içində olduğu vəziyyətə də diqqət çəkən Yıldırım, Kürdlərə zülm edən diktator və kralların varlığının davam etdiyini müdafiə edir.

-Kürd Milli azadlıq günü olan 21-mart Nəvroz mifologiya mı, gerçək mi?

Nəvrozun tarixi mənbələrdəki yeri nədir?

Nəvroz, sözünün mənası olaraq "Yeni Gün" deməkdir. "Neo, new" kimi sözlər yeni mənasını verir; "roj, ruz" kimi fərqli təyin etmələr də "gün" mənasını verir. Bu səbəbdən "yeni gündür." Yeni gün deyilən zaman ağla nə gəlir, daha əvvəl necə bir vəziyyət var idi ki, bu vəziyyətin üstünə yeni bir gün və bu yeni bir bayram atmosferinə qovuşdu? Təbii hər kəsin ağılına Kavə məsələsi və onun Dehhak ilə etdiyi mübarizə gəlir. İşin maraqlı tərəfi, Kürd yazar və araşdırmaçıları yazdıqları əsərlərində, işlərində, araşdırmalarında, Kavənin Dehhakı öldürməsi hadisəsinə, Kavənin dəmirçilik onluğunu bir bayraq halına qətlində bir növ 'əfsanə / mifologiya' gözüylə baxır. İslam tarixi qaynaqlarına baxıldığı zaman Kavə-Dehhak mübarizəsinin yaşanmış bir hadisə olduğu görülür. Yeni mən, ən azından 6-7 illik mədrəsə təhsilimi əsaslanaraq deyirəm: Başda Təbəri və Yakubinin işləri başda olmaq üzrə bir çox İslam tarixi qaynağında Kavə hadisəsinə və Dehhakla olan mübarizəsi yaşanmış bir hadisə olaraq keçir.

İslam tarixi qaynaqlarında keçdiyinə görə Kavənin yaşadığı dövrdə Suriya torpaqlarında Dehhak adıyla zalım bir hökmdar varmış. Bunun iki çiyini üzərində ilanı xatırladan, bir növ xərcəngli iki baş çıxmış və özünə edilən tövsiyə əgər hər gün iki gəncin beyni xərcəngli yerə sürülürsə irin iyiləşəcəyi deyilər. Bu da onu edir. Ta ki sıra Kavənin, bəzi rəvayətlərə görə 16, bəzi rəvayətlərə görə 17, bəzilərinə görə də 18. oğluna gəldiyində o zaman Kavə deyir edi Bəs el! Deyər. 16-17 uşağı bu yolda qurban verildikdən sonra, Dehhaka qarşı bir inqilabi mübarizə verir, Dehhakı öldürür, öldürüldükdən sonra taxta Feridun deyər bir padşahın gəlməsinə təşəbbüs olar. Dehhakı öldürmədən əvvəl tərəfdarlarına "Dehhakı öldürürsem, atəş yandıracağam, sonra dəmirçi önlüyümü bir dirəyin ucuna taxaraq qaldıracağam. Bu,

Dehhakı öldürdüyümə dair bir göstərici simvol olacaq "deyir.

-Kavə Sancağından bəhs edirsiniz. Kavənin önlüyü necə bayraq oldu? O bayrağa kimlər sahib çıxdı?

Əsl burada bu nöqtəyə gəlmək çox əhəmiyyətlidir. Həm Taberi, həm Yaqub həm də digər İslam mənbələrində belə keçir: Kavənin bu önlüyünə bir aslan dərisi keçirilir, üstünə də mücevherat keçirilir və bir bayraq halına gətirilir. Aşağı yuxarı bu hadisə 6 min 600 il əvvəl yaşanır. Onun bayraq halına gətirilən önlüyü Kürdlərin və Farsların birlikdə meydana gətirdikləri ordularda bir bayraq vəzifəlisi tərəfindən Kavənin sancak-

Prof. Qədrî Yıldırım

laşdırılmış önlüyü ordunun önündə bayraq kimi qaldırılır. Yenə tarix qaynaqlarında söyləndiyinə görə bu sancakla olaraq hər döyüş müvəffəqiyyətlə nəticələnmiş, bir növ Kavənin bu bayrağı müqəddəslik qazanmış. E.ə. 4600-ci ildən bu hadisə yaşanır.

Hz. Ömər dövrünə qədər bu iş belə gedir. Hz. Ömər dövründə kürdlərlə farsların orduları ilə İslam ordusu arasında meydana gələn bir döyüşdə Sasani Ordusu məğlub, Sasani dövlət arxivinə girilir. Müsəlman komandirlər tərəfindən Kavənin bayrağını tapırlar. Bayrağın üzərindəki daşı qənimət olaraq dağıdırlar, bir şəkildə bu bayraq da yox edilir. Bu bayraq, günümüzdə çatmış deyil. Hz. Ömər zamanında Sasani dövlət arxivində konkret olaraq tapılmışdır.

Kavə hadisəni bir mifologiya, əfsanə və ya yaşanmamış bir hadisə deyil. Sancak Kavənin zəfərindən sonra qazanmış olduğu son şəkildir. Aslan dərisi keçirilən bu bayrağın eni 8 qulac, yəni 5 metr; uzunluğu 12 qulac, 7 metrə bərabərdir. Bel Amed deyər bir tarixçi var, onun təsbitinə görə üzərində ləl-cəvahiratlar vardı, dördbucaqlı şəkli bir şəkli vardır, bir də qızıl suyuna batırılıb möhkəm bağlanan üz ip var bu bayraq üzərində. Furdosinin Şahnamədəki təsvirinə görə bu bayraq, bu bəhs etdiyim şəkildə Sasanilərin dövlət arxivində tapılmışdır.

Özlüyündə öz dövründə yaşanmış bir hadisədir. Bu belə olunca artıq yeni gün mənasını verən Nəvroz, Martin 21-i bərabər gəldiyi üçün hər il 21-mart həm Kürdlər, həm də Farslar tərəfindən bir milli bayram olaraq ələ alınır, qeyd olunur. Əvvəlcə Kürdlərin və Farsların qeyd etdikləri bu bayram bilavasitə Türklər, Ərəblər və başqa qövmmlər də buna bir növ sahib çıxdı.

-Türklər, Ərəblər və başqa millətlər necə sahiblənməyə başladı?

Hər kəs öz tarixinə görə Nəvrozu bir şəkildə özləriylə əlaqələndirməyə çalışdı. Kürdlər və Farslar baxımından Nəvrozun daşdığı mənənin ağırlığı bu bəhs etdiyim yaşanmış hadisədə yatır. Yeni Dehhaka

qarşı Kavənin verdiyi mübarizə və dəmirçi olan Kavənin bayraq halına gətirilmiş bir zəfər önlüyü söz mövzudur. Bunun yanında baharın özünü göstərməsi, bir mövsüm dəyişikliyi, qısa qarşı baharın vermiş olduğu müqavimət və mübarizə; havanın gözəl olması, yavaş-yavaş təbiətin yaşıllıqlara bürünməsi kimi vəziyyətlər də işin mövsümi tərəfini təşkil edir.

Nəvroz Kürdlər və Farslar tərəfindən milli bayram olaraq qəbul edildikdən sonra İslam sonrası xüsusilə Abbasi zamanında İrani milli birliklər həm Kürdlər həm də Farslar Abbasinin ictimai quruluşu içərisində əhəmiyyətli bir yer tuturdu. Nəvroz bayramı Abbasilər zamanında rəsmi bayram olaraq qəbul edildi. Necə ki, bir qurban və ramazan bayramı dövlətin rəsmi tətiləri qəbul edilir, yenə necə hər ölkənin özünə görə milli bayramları varsa və bu bayram rəsmi tətil günləri olaraq qəbul edilirsə, Abbasilər zamanında da Nəvroz bayramı rəsmi bayram olaraq qəbul edilirdi. Qeyd etmələr, Abbasilərin hakim olduqları şəhərlərdə, kəndlərdə və çöl sahələrdə bir çox valinin, komandirin və mərkəzinin xəlifənin iştirakı ilə bu Nəvroz bayramı keçirilirdi.

-Nəvroz Kürdlərin və Farsların İslamiyyəti qəbul etməsindən necə bir müddətdən keçdi?

Kürdlər və Farslar, İslamdan əvvəl Zərdüştlük dininə mənsub idi. Zərdüştlükdə də Nəvrozun əhəmiyyətli bir yeri vardır. Hz. Ömər Kürdlər və Farslar ibarət ordunu məğlub etdikdən sonra bir sülh müqaviləsi etdilər. Bu müqavilənin 8 maddəsi vardır, bu maddələrdən biri də Nəvroz və digər bayramlarla əlaqədar bir maddədir. Hz. Ömər Kürdlər və Farslardan ibarət ordunun imzaladığı müqaviləyə görə "Kürdlər və Farslar öz Newroz da daxil olmaq üzrə milli bayramlarını sərbəst bir şəkildə keçirə biləcəklər" deyildi. Bu maddə həm o dövrdə, həm Əməvilər, həm də Abbasilər dövründə qorundu. Abbasilər dövründə dövlət adamları, qubernatorlar, vəzirlər və komandirlər də Nəvrozu qeyd etmələrində iştirak edirdi. Hz. Ömərdən sonra Hz. Əli zamanına baxdıqımızda maraqlı bir vəziyyətlə qarşılaşıq. İslam tarixində ilk dəfə Hz. Əli, bir Newroz hədiyyəsini qəbul edir. Yəni öz dövründə özünə bəzi hədiyyələr təqdim edilir, o da bunlar nəyin hədiyyələri olduğunu soruşduqda, bunlar Nəvroz hədiyyələri deyir və Hz. Əli bu hədiyyələri qəbul edir. İslam tarixində bilindiylə qədəriylə Hz. Əli Nəvroz hədiyyələrini qəbul edir.

-Yaxşı Nəvroz Kürd ədəbiyyatında necə əks olunmuşdur?

Ahmed Xaninin Məmə Zininə baxdıqımız zaman Ahmed Xanî orada iki müstəqil hissəni Nəvroza ayırır. Məmə ilə Zinin, sonra Siti ilə Tajdinin birlərini gördükləri tarix də 21 Martda Cizrədə qeyd olunan bir Nəvroz gününə bərabər gəlir. Ahmed Xani, Məmə və Zinin buna toxunarkən Nəvroz üçün "Nəvroz a sultanı" təbiri istifadə edir. Yəni Sultanlara yaraşar bir şəkildə qeyd olunan Nəvroz, sonra "Beradetê qedîm ê Kurdistanî" deyir. Yəni qədim tarixdən bəri, çox köhnə tarixlərdən bəri Kürdstanda qeyd olunan bir bayram olaraq bizə yazır Məmə və Zininə. Bizim diqqətimizi çəkən bir başqa təsbit də yenə Ahmed Xani tərəfindən edilir. Xanım, "məbna bər ədəd mubarek" deyir, Nəvroz üçün, Nəvrozun qeyd etmə ənənəsi üçün müqəddəs bir ənənə ifadəsini istifadə edir.

-Zərdüştlük İnancına və atəş fiqruna qarşı ibarət qavrayış üçün nələr

deyəcəksiniz? Nəvroza qarşı niyə belə bir hiss var?

İndiki vaxtda bəzi şəxslər və ya seqmentlər Nəvroz bayramının keçirilməsinin dinən haram olduğunu irəli sürür. Əvvəllər Zərdüştlük ənənədə belə bir ənənənin olduğunu, Zərdüştlük ənənədə də atəş külünü əhəmiyyətli bir yer tutduğunu, hətta Zərdüştlük, tövhid dini olmasına baxmayaraq bəzi cahillərin atəş kül idini bir az daha çox kutsayaraq, sanki bir ilah bir məbud dərəcəsinə qəbul etmələri kimi vəziyyətlərə baxaraq Nəvroz qeyd etmənin o atəşə ibadət kimi başa düşüldüyünü, elə bir şey xatırlatdığını irəli sürürlər və bunun dayanan caiz olmadığını söyləyirlər. Bu səbəbdən Hz. Əlinin Nəvroz kutlamalarında hədiyyə etməsinin qızılı çəkərkən və Ahmed Xani Məmə və Zininə buna əhəmiyyətli bir yer ayırdığını ifadə edərkən buna gətirmək istəyirəm: əgər bu dayanan haram və qadağan olsaydı həm Hz. Əli belə bir Nəvroz hədiyyəsini qəbul etməzdi, həm də Ahmed Xani, Newroz üçün "Mübarək" kimi bir tərif istifadə etməzdi.

-Nəvrozun Modernizmin təsiri ilə siyasi və ideoloji bir forma etdiyinə bağlı yorumlar var, qatıla bilərsinizmi?

Kavənin Dehhaka qarşı verdiyi mübarizə və qazandığı zəfər artıq Kürdlər içərisində bir qələbə bayramı, bir qələbəni qeyd etməsi olaraq qəbul edilir. Bəzi istisna halları ayrı tutacaq olsaq Kürdlər, tarixin dərinliklərindən indiyə qədər təəssüf ki, həyatları həmişə başqaları tərəfindən yönləndirilməklə keçmiş, təəssüf ki, həmişə zərər çəkmiş və məzlum olaraq günümüzdə qədər gəlməşlər. Kürdlər həmişə əzilən bir mövqeydə olublar və bundan ötürdür ki, davamlı özlərini əzən qarşı bir müqavimət çərisində olmuşlar. Med dövləti yıxıldığından bəri bu belə olmuş. İndi də belədir, Cumhuriyettən əvvəl də belə idi. Bu müqavimət, bayraq ənənəsi artıq miladdan əvvəldən başlayaraq günümüzdə qədər bir şəkildə canlı tutulmuş. Müqaviməti tələb zülm, təhqir, təzyiqlər canlı bir şəkildə günümüzdə qədər gəlmiş. O biri millətlərin də bu və ya bu şəkildə tarixlərində Nəvroz bəlkə qismən iştirak edir; amma Kürdlər qədər Nəvroza bir müqavimət mənası yükləyən, haqlı mübarizə perspektiviyə yaxınlaşan başqa bir millət yoxdur. Bu baxımdan Nəvroz, müqavimət ilə Kava kürdlərlə həmişə sinonimdir.

Nəvroz, çıxarkən siyasi və ideoloji olaraq çıxdı. Ortada Dehhak kimi zalım bir hökmdar var, bu zalım hökmdarın zülmkar bir kütəsi var. Bu kütəvi ağırlıqlı olaraq Kürdü və Farslardan ibarətdir. Nəvrozun ortaya çıxmasını təmin edən faktorun özü onsuz da siyasi və ideolojiktir. Ortada böyük bir mübarizə və bir kral zülmü var; bu zülmə qarşı simvol ad vardı. Bunun ətrafında bir araya gələn kütlə var. Bir də o sıralarda 6 min küsər il əvvəl çıxan vəziyyət ilə 6 min il sonra ortaya çıxan vəziyyət bir-birinə çox bənzəyir. Kürdistanın dörd parçasının hamısında bilirik ki 21. əsrə girdiyimiz bir müddətdə belə bir çox kral, diktator idarəçi Dehhakin missiyasını davam etdirirdi, hələ də davam etdirir. Bu səbəbdən 6 min küsər il əvvəlki vəziyyət Kürd tarixi baxımından, Kürd cəmiyyəti baxımından bütün canlılığını qoruyur. 6 min küsər il əvvəlki Dehhak zəhniyyətiylə 6 min sonrakı Dehhakları arasındakı fərq yoxdur. Ona görə ortaya çıxış nöqtəsi necə ki siyasi və ideolojiksə, hələ də o canlılıq davam edir. Çünki səbəblər ortadan qalxmış deyil.

Viyana Parlamentosu Halepçe katliamını 'soykırım' olarak tanıdı

Yeşiller vekili Berivan Aslan, "Avusturya siyasi tarihinde ilk kez Kürtlere karşı işlenen kitlesel bir

açıklamada, Yeşiller Partisi Milletvekili Berivan Aslan'ın sözlerine de yer verdi. Berivan Aslan,

suç 'soykırım' olarak tanıdı" dedi.

Avusturya'nın Viyana eyalet parlamentosu, Yeşiller, Avusturya Sosyal Demokrat Partisi (SPÖ) ve Yeni Avusturya ve Liberal Forum (NEOS) partilerinin verdiği ortak önergeyi oybirliğiyle kabul ederek Halepçe katliamını 'soykırım' olarak tanıdı.

Kararı 23 Mart'ta yapılan oturma ilişkin yazılı açıklamasında paylaşılan Viyana Parlamentosu,

konusmasında, '35 yıl önce Saddam Hüseyin tarafından düzenlenen zehirli gaz saldırısında 5 bin Kürt'ün öldürüldüğünü' aktardı.

Açıklamaya göre, yapılan oylamada, Yeşiller, SPÖ ve NEOS'un verdiği önerge oy birliğiyle kabul edildi ve Halepçe katliamı Viyana Parlamentosu tarafından 'soykırım' olarak tanıdı.

Berivan Aslan: Avusturya

siyasi tarihinde bir ilk

Milletvekili Berivan Aslan, kararı, Twitter hesabından paylaştığı bir mesaj ile duyurdu. Aslan, "Avusturya siyasi tarihinde ilk kez Kürtlere karşı işlenen kitlesel bir suç benim girişimimle 'soykırım' olarak tanıdı. Dün Halepçe'deki zehirli gaz saldırısı Viyana Parlamentosu'nda tüm partiler tarafından 'soykırım' olarak oybirliğiyle tanıdı" dedi.

Ne olmuştu?

Saddam Hüseyin'in 1986-1988'deki 'Enfal Harekâtı'nda, 182 bin Kürt sivil ölmüş, çok sayıda sivil de kaybedilmişti. Saddam Hüseyin yönetimi 16 Mart 1988'de de, Peşmergenin savaşta İran'ın tarafında yer almasını gerekçe göstererek, Halepçe'ye kimyasal silah saldırısı düzenlemiş, kadın ve çocuklar dahil 5 bini aşkın kişi öldürülmüştü. Irak Yüksek Mahkemesi 2010 yılında verdiği bir kararda, Halepçe katliamını bir 'soykırım eylemi' olarak nitelendirip, 'Kürt halkının hafızasında kalıcı bir yara açtığını' ifade etmişti.

Nerina Azad

Altan Tan'dan Demirtaş iddiasına yanıt

Eski HDP Diyarbakır Milletvekili Altan Tan, Kobani

HDP'liler Ayhan Bilgen ve Altan

davasındaki ifadelerinin Demirtaş'ın tutukluluğuna gerekçe yapıldığı iddialara yanıt verdi. Tan, "Tüm ifadelerimin arkasındayım" dedi. Eski HDP Eş Genel Başkanı Selahattin Demirtaş dahil, Kobani Davası'nda HDP'liler hakkındaki tutuklama ve tutuk-

Tan'ın ifadelerinin gerekçe olarak kullanıldığı iddia edildi.

Sosyal medya hesabından açıklama yapan eski HDP Diyarbakır Milletvekili Altan Tan o iddialara yanıt verdi.

5 tane Altan Tan olsaydı...

Tan şu paylaşımı yaptı,

"Kobani davasında Selahattin Demirtaş ile birlikte ömür boyu hapisle yargılanıyorum. İki defa gözaltına alındım. Tüm ifadelerimin arkasındayım. Bazı şerefsizler her zaman yaptıkları gibi Demirtaş aleyhinde ifade verdiğimizle ilgili yalanlar uyduruyorlar. Her cümlemiz mahkeme kayıtlarında mevcut. Avukatlar satır satır servis edebilirler. Demirtaş'ın çözüm sürecindeki politikalarına katılmamama rağmen onun hukukunu korumak benim insanlık görevim gereğidir.

Ey alçaklar Kürt siyaseti içinde beş tane Altan Tan olsaydı bu durumda olmazdık. Değerlerinizin kıymetini bilmiyorsunuz bari soytarılık yapmayın. Tekrarlıyorum: Tüm ifadeleri yayınlayın" ifadelerini kullandı. Benzer bir açıklama yapan Ayhan Bilgen ise, "Ben tüm ifadelerimin arkasındayım" dedi.

Amidahaber

ENKS, Afrin için uluslararası koruma talebinde bulundu

Newroz'da katledilen Afrinlilerin evinin önündeki eyleme katılan Suriye Kürt Ulusal Konseyi (ENKS) Afrin Yerel Konseyi, Afrin için uluslararası koruma

talebinde bulundu.

ENKS'ye bağlı Afrin Yerek Konseyi, Afrin'in Cinderes kasabasında Newroz kutlamaları sırasında 4 Kürt'ün katledilmesine ilişkin suçun açıklığa kavuşturulmasını istedi.

K24'ün aktardığı habere göre, Newroz'da

katledilen Afrinlilerin evinin önündeki eyleme katılan ENKS Afrin Yerel Konseyi yetkilileri, Afrin için uluslararası koruma talebinde bulundu.

20 Mart akşamı Cinderes'te Newroz için toplananlara saldıran Ceyş el Şarkıyye milisleri, 4 kişiyi katletmişti.

Söz konusu Kürtler, 21 Mart'ta geniş bir katılım la son yolculuğuna uğurlanırken, maktullerin evinin önündeki eylem devam ediyor.

Konseyin talepleri arasında, Suriye muhalefetinin (SMDK) işlenen suça ilişkin net bir tutum takınması yer alırken, suçluların uluslararası bir mahkemede yargılanması istendi.

Tüm silahlı grupların şehir ve köylerden çıkarılmasını talep eden Konsey, silahlı grupların cezaevlerine koyduğu ve kaçırdığı tüm suçsuzların serbest bırakılmasını istedi. Silahlı grupların el koyduğu Afrinlilere ait malların iadesini isteyen Konsey, Afrin, Serekaniye ve Gire Spi için uluslararası koruma talebinde bulundu.

Nerina Azad

ABD Savunma Bakanı'ndan Neçirvan Barzani'ye mektup

ABD Savunma Bakanı Lloyd Austin, Kürdistan Bölgesi Başkanı Neçirvan Barzani'ye bir mektup göndererek, 7 Mart'ta Erbil'e yaptığı ziyarette gördüğü sıcak karşılamaya için teşekkürlerini ilettili.

ABD'li Bakan Austin, Kürdistan Bölgesi Başkanı Neçirvan Barzani'ye teşekkür mektubu gönderdi.

Kürdistan Bölgesi Başkanlığı'ndan konuya ilişkin yapılan açıklamada, ABD Savunma Bakanı Austin'in mektubunda, "Irak'ta ABD-Kürdistan Bölgesi ortaklığının gücünü ve önemini vurgulamaktan memnuniyet duydum" dediği belirtildi.

İŞİD'i tamamen yenmek için her iki tarafın ortak taahhüdüne ilişkin diyalogu takdir ettiğini ifade eden Austin'in barışçıl, istikrarlı ve egemen bir Irak için ABD ile Kürdistan Bölgesi arasında Bağdat ile koordinasyon halinde devam eden işbirliğinin gerekli olduğunu vurguladığı kaydedildi.

Austin ayrıca Neçirvan Barzani'ye Pentagon ile Peşmerge Bakanlığı arasında imzalanan ortak mutabakat zaptı temelinde Peşmerge Bakanlığı'nın yeniden yapılanma ve reform sürecini yönetmedeki rolünden dolayı teşekkür etti. ABD'li bakan, ülkesinin Kürdistan Bölgesi ile birlikte çalışmaya devam etme arzusunun dile getirdi.

Nerina Azad

ABD'li senatör Menendez Türkiye'yi hedef aldı

ABD'li senatör Bob Menendez, ABD Dışişleri Bakanı Anthony Blinken'e Türkiye'yi şikayet etti.

ABD'li senatör Bob Menendez, Türkiye'nin Yunanistan ile yaşadığı gerilim, Rusya ile ilişkileri ve

DSG'ye yönelik operasyonlarını dile getirerek, bu ülkeye F16 satılmaması gerektiğini söyledi.

Senato Uluslararası İlişkiler Komisyonu Başkanı Senatör Bob Menendez, senatoda gerçekleşen oturumda ABD Dışişleri Bakanı Anthony Blinken'e Türkiye'yi şikayet etti. Menendez, 90 saniyelik konuşmasında, Türkiye'yi komşularının hava sahasını ve karasularını ihlal etmekle, ABD yasalarını ihlal ederek Rusya'dan askeri malzeme almakla, Avrupa Birliği'nin Rusya'ya yönelik yaptırımlarını delmekle suçladı.

Yine, AK Parti hükümetini, diğer ülkelerden daha fazla avukat ve gazeteciye hapse atmak ve ana siyasi rakibini seçimden önce hapse tıkmakla suçlayan Menendez, "ABD'nin müttefiki" dediği Demokratik Suriye Güçleri'ne yönelik hava saldırılarının devam ettiğini dile getirdi. Türkiye'nin Yunanistan politikası ve Kıbrıs'taki varlığına da değinen Menendez, "Milyonlarca Yunan Ortodoks vatandaşının dini liderinin dini özgürlüğünü kim reddediyor? UNESCO taahhütlerini ihlal ederek kim bir kiliseyi camiye çevirdi?" diye sordu.

Blinken'in "Sanırım buna zorlu bir müttefik derdim" şeklindeki yanıtına Menendez, "Ben bu ülkeye Türkiye diyorum. Ve gerçek şu ki, böyle bir ülke F-16'ları satmaya değmez diye düşünmüyorum" ifadelerini kullandı.

Nerina Azad

Serok Barzanî: Newroza we pîroz be

Serok Mesûd Barzanî îro Duşema 20ê Adara 2023an ji bo hatina Cejna Newrozê û sersala Kurdî peyamek belav kir û tê de aşî û aramî ji bo hemû aliyên xwest.

Peyama Serok Barzanî ya Cejna Newrozê:

“Bi navê Xwedayê mezin û dilovan

Bi helkefta hatina cejna Newrozê û serê sala 2723ê Kurdî pîrozbahiyê li malbatên serbilindên şehîdan û Pêşmergeyên qehreman û hemû Kurdistanîyên xweşdi-viyên hundir û derveyê welat dikim û hêviya aşî û aramiyê ji bo hemû aliyek dixwazim.”

KDP.info

Amerîka: 8 çekdarên ser bi komên nêzî Îranê ve hatine kuştin

Çavkaniyên herêrmî ragihandin ku di encama êrîşa artêşa Amerîkayê ya li Sûriyeyê de herî kêm 8 çekdarên ser bi komên çekdar yên nêzî Îranê hatine kuştin. Artêşa Amerîkayê dibêje ku ew êrîş wek tohildanek bû li ser êrîşa li ser hêzên wê ku di encamê de belênderekî Amerîkî hat kuştin û 5 leşkerên Amerîkî jî birîndar bûn.

Roja Înê 24ê Adara 2023an, çavkaniyên xweçihî li Sûriyê ragihandin ku êrîşa şeva borî ya Amerîkayê “depoyeke çekan li bajarê Dêra Zorê kire armanc û di encamê de 6 çekdarên grûpên Îranê û 2 çekdarên din jî li biyabana Meyadîn hatin kuştin.”

Wezareta Berevaniyê ya Amerîkayê di daxuyaniyekê de ragihand, roja Pêncşemê demjimêr di êrîşeke dironê de li ser bingehê leşkerî ya Amerîkî li Heseke, belênderekî Amerîkî hat kuştin û 5 serbaz û belênderekî din ên Amerîkî jî birîndar bûn.

Artêşa Amerîkayê wekî bersiva wê êrîşê da yekser êrîşên asmanî li dijî hejmarek komên çekdar li Sûriyê pêk anîn.

Wezîrê Berevaniyê Lloyd Austin di daxuyaniyekê de got “Li ser fermanên Serok Biden, min desthilat da fermandariya navendî ya hêzên Amerîkî îşev wê li rojhilatê Sûriyeyê li dijî baregehên ku komên girêdayî Hêzên Pasdarên Îranê bikar tînin êrîşeke berfireh pêk bînin.”

Wezîrê Berevaniya Amerîkayê ragihand “Êrîş bersiva êrîşa îro û zincîre êrîşên vê dawiyê yên li ser hêzên hevpeyman li Sûriyê ji aliyê komên girêdayî Pasdarên Şoreşa Îranê ve ye.”

Li gorî Wezareta Berevaniya Amerîkayê, armanca êrîşê parastina hêzên Amerîkayê li herêmê ye û dibêje “Wek ku Serok Biden eşkere kir, em ê hemî tedbîrên pêwîst ji bo parastina gelê xwe bistînin û herwiha li cih û demeke ku em bi xwe destnîşan dikin bersivan bidin.”

Herwiha derbarê rewşa serbazên birîndar de Wezareta Berevaniya Amerîkayê da zanîn ku du serbaz li cihê bûyerê hatine dermankirin lê sê serbazên din û belênderê birîndar ji ber ku bi giranî birîndar bûne ji bo bingehê tendirûstî ya li Iraqê hatine veguhestin.

Nerina Azad

Nêçîrvan Barzanî: Em destê biratiyê dirêjî Iraq, dewletên cîran û hemû cîhanê dikin

Serokê Herêma Kurdistanê Nêçîrvan Barzanî di peyama xwe ya bi helkefta Cejna Newrozê de ragihand: “Em wek Herêma Kurdistanê destê biratî, pêkve jiyan, hevdû qebûl kirin û xweşbîniyê dirêjî Iraq, dewletên cîran, hemû gel, netewe û civakên navçeyê û cîhanê dikin.”

Îro Duşema 20.3.2023 Serokê Herêma Kurdistanê Nêçîrvan Barzanî bi boneya Cejna Newrozê peyamek vîdyoyî belav kir. Nêçîrvan Barzanî Cejna Newrozê li gelê Kurd ê li Kurdistan û hemû cîhanê, li malbatên şehîdan û hêzên asayîşê pîroz kir. Herwiha pîrozbahî û silav li her kesê ku di avadankirin, geşepêdan û geşbûna Kurdistanê de para xwe hebûye kir.

Nêçîrvan Barzanî anî ziman “Newroz cejna netewî ya Kurdistan e. Cejna serketin, xwebawerî, serbilindî û rûmetê ye.”

Serokê Herêma Kurdistanê Nêçîrvan Barzanî di peyama xwe ya pîrozbahiyê Newrozê de wiha got: “Sembola vejîna ruhê kurdewarî, evîna jiyan û mirovatiyê ya kurdan û hemû gelê Kurdistanê ye. Bi Newrozê re azadî, hesreta jiyanêke bi rûmet û hêviya paşerojêke baştir di can, xwîn, dil û mejiyê her Kurdekî de nû dibe.

Weke her car agirê Newrozê bawerî û hêza me ji nû ve geş dike. Ji bo vê jî kurd tîk neçûn û dê nebin jî. Ji ber ku her biharê bi roniyên ewil ên Newrozê re ruhê berxwedan, azadî û serfiraziyê li her Kurdekî zindî dibe.

Azadî û destkeftî berhema ruhê ku netewe û gelê Kurd bi Newrozê afirandiye ye. Bi can, xwîn, hêsiir û têkoşîn û berxwedana bi dehan salan a şoreşgerên Kurd û Kurdistanî pêk hat.

Em hemû dilgirtin û zilma duh bi bîr tînin. Em hemû girtin, komkujî, sirgûn, şewitandin, êrîşên wêrankirinê, kîmyabaran, Enfa û qirkirinê bi bîr tînin û tu carî ji bîr nakin.

Lê ev hemû nekarîna vîna jiyan, azadî û bextewariyê ya Kurd û gelê Kurdistanê bişkinin! Ji ber ku bi pêxistina agirê yekem a her Newrozê re Kurd wê dîsa

rabin ser piyan û bi hêztir dest pê bikin.

Di Newrozê de evîna azadî, ax û welat, evîna netewî di nav Kurd û gelê Kurdistanê de ji nû ve çêdibe. Ev raza hebûn û vejîna vî miletê zindî ye, ku çekên herî zalim û bi hêz ên serdemê jî nekarîn û nikarin tîk bibin.

Nêçîrvan Barzanî xwest ku di Newrozê de her kes bi malbat, xizm û hevalên xwe re tîkiliya hezkirinê xurt bike û dibêje “Di asta siyasî de em Newrozê bikin firsendeke nû ji bo hevkarî, hevpejirandin û bi hev re karkirinê daku em bi yek dengî û yek helwest, li ser bingehê destûrê bi rêya diyalogê, pirsgerêk û nakokiyên Herêma Kurdistanê derbas bikin û pirsgerêkan çareser bikin.”

Nêçîrvan Barzanî got jî “Bi vî minasebetê ez bang li aliyên Iraqî dikim ku bi hev re ji bo Iraqê ku welatê me hemûyan be, bi ruhê Iraqê netewî ku ji partî, netew, ol û mezheban derbastir be, kar bikin. Iraqê ku aşî, aramî, serwerî, jiyan, rûmet, niha û paşeroj ji bo nîfşên paşerojê were parastin. Em bi hev re dikarin Iraqê ji bo hemûyan bikin welatekî baştir.”

Herwiha Nêçîrvan Barzanî amaje bi wê yekê jî kir, ku pêşketinê li gel hikûmeta Iraqê di rêyê rast de çêdibin, ew gavên ku tînin avêtin hêviyê dide û pêbaweriyê di navbera alî û civakan de ji bo çareserkirina pirsgerêkan, dê Iraqê bike welatekî bihêz, ewle û rêzdar.

Nêçîrvan Barzanî got: “Herêma Kurdistanê ji bo serxistina rojava hikûmetê, proseya siyasî û prensîbên demokrasiyê li Iraqê li ser bingeha destûrê amade ye her cure alîkariyê pêşkêş bike.”

Serokê Herêma Kurdistanê herwiha got “Coş û kelecana Newrozê nîşaneyê ruhê jiyanparêz û aşîxwaz a Kurd û Kurdistanê ye.” Barzanî diyar kir ku kernevala ku li xwezaya xweş a Kurdistanê tê pîrozkirin, ji dil û can û aşî, bextewarî, pêkvejiyan û aşîyê tê.

Nêçîrvan Barzanî dibêje “Em wek Herêma Kurdistanê destê xwe yê biratî, pêkve jiyan, hevpejirandin û lêborînê dirêjî Iraq, dewletên cîran, herêmê û hemû gel, netewe û civakên cîhanê dikin. Weke her car em ji her kesî re piştrast dikin ku em ê bibin hêmana aşî û aramiyê, parêzvanê yekîtiyê û berjewendiyên hevpar.” Nêçîrvan Barzanî pîrozbahiyê Newrozê li gel û neteweyan Newrozê pîroz dikin jî kir û got “Em spasiya welatên dost, civaka navdewletî, dîplomat û rêxistinên navdewletî yên li Herêma Kurdistanê dikin ku piştgirî kirine. Em Newroza her kesî pîroz dikin.”

Serokê Herêma Kurdistanê Nêçîrvan Barzanî di dawiyê peyama xwe de bang kir û got “Ez ji we hemwelatîyên hêja daxwaz dikim ku hûn di rêwîtiyê de baldar bin. Paqijîya jîngehê û xwezaya xweş a Kurdistanê biparêzin. Rêgezên trafîkê bişopînin.”

KDP.info

Li Rojhilatê Kurdistanê di erdhejê de 82 kes birîndar bûn

Rêveberiya qeyrana parêzgeha Urmiyê ragihand, îro danê sibê erdhejek li bajarê Xoyê yê

parêzgeha Urmiyê hejand û di encamê de 82 kes birîndar bûn.

Li bajarê Xoyê e parêzgeha Urmiyê Rojhilatê Kurdistanê ku hevsînor e ligel parêzgeha Wanê ya Bakurê Kurdistanê, îro 24ê Adarê demjimêr 06:16 erdhejek bi hêza 5.6 pile çêbû.

Rêveberê Qeyranan ê Uarêzgeha Urmiyê Emir Ebas Caferî ji rojnamevanan re ragihand: “Di erdhejê de herî kêm 82 kes birîndar bûne.”

Caferî dibêje “Hinek ji birîndaran ji ber hilweşîna avahî, dîwar û xaniyan birîndar bûn, hinek jî di dema bezê de birîndar bûn.

Li gorî rêveberiya qeyranê ya parêzgeha Urmiyê, 12 kes ji ber hilweşîna dîwar bi ser wan de birîndar bûne ku 5 kes ji wan bi sedema giraniya birînen xwe bo nexweşxaneyê Urmiyê hatine veguhestin.

Li gorî wê rêveberiyê: “Li bajarê Selmasê ku erdhejê lê hat hîskirin, 70 kes ji tirsan dema direviyan birîndarbûnê û ji wan 60 kes piştî tedawiya li nexweşxaneyê ew şandin malê. Piştî erdheja 6ê Sibatê li Bakurê Kurdistanê û Tirkîyê, zêdetir ji 20 hezar erdhejên paşekî çêbûne ku ya herî mezin bi hêza 6.4 pile li Hatayê bû.

Nerina Azad

Mesrûr Barzanî: Newroz li we pîroz be.. Bila Kurdistan hertim di nav aramî, bextewarî û pêşketinê de be

Serokwezîrê Herêma Kurdistanê Mesrûr Barzanî peyamek bi boneya hatina cejna Newrozê belav kir û got Cejna Newrozê li we hemûyan pîroz be û bila Kurdistan hertim di nav aramî, bexte-

Pêşmergeyên qehreman, hêzên ewlekariya navxweyî û malbatên serbilind ên şehîdan û qurbaniyên Enfalê dikim. Hêvîdar im hûn cejnên xwe di nav xweşî û aramiyê de derbas bikin. Di

tekez kir: "Newroz sembola yekîtiyê, serketin û azadiya gelê Kurdistanê ye. Bi vê boneyê em tekezî li ser tebayî û yekhelwestiya gelê Kurdistanê ji bo parastina destkeftên netewî û parastina mafên xwe yê destûrî dikin. Her bi vê boneyê ji bo berjewendiya giştî û ji bo nehîştina nîgeraniyên welatîyên me û afirandina atmosferek erênî, daxwaz ji Cîgirê Serokwezîr û tîma wezîrên Yekîtiya Nîştîmanî ya Kurdistanê (YNK) dikim ku piştî bidawîhatina betlaneya Newrozê vegerin civînên Encûmena Wezîran, ji bo gotûbêjîkirina hemû pirsgerîkan di cihê xwe yê fermî de û bi hev re kar ji bo xizmetkirina gelê Kurdistanê û cîbicîkirina bernamêya Kabîneya Nehem a Hikûmeta Herêma Kurdistanê bikin."

Serokwezîr Mesrûr Barzanî di dawîya peyama xwe de jî got: "Cejna Newrozê li we hemûyan pîroz be û bila Kurdistan hertim di nav aramî, bextewarî û pêşketinê de be."

KDP.info

warî û pêşketinê de be.

Serokwezîr Mesrûr Barzanî di peyama xwe de got: "Bi boneya hatina cejna Newrozê û sersala nû ya gelê Kurdî, germtirîn pîrozbahiyên xwe pêşkêşî hemû gelê Kurdistanê, bi taybetî

heman demê de daxwaz ji welatîyan dikim ku di geştên xwe de pakiya jîngeh û sirûştê bedew a Kurdistanê biparêzin. Her wiha pabendî rênimayên trafîkê bin û ji lezbûnê dûr bikevin."

Serokwezîr Mesrûr Barzanî

Silêmanî Newrozeke cuda pîroz kir

Serokomarê Êraqê Dr.Ebd-uletîf Reşîd, Serokê Parlamen-toya Êraqê û 58 balyoz û dîplo-mat beşdarî merasîma vekirina agirê Newrozê li Silêmaniyê bûn.

Li bajarê Silêmaniyê Duşemê 20-3-2023, bi amadebûna Serokomarê Êraqê Dr. Letîf Cemal Reşîd, Serokê Parlamen-toya Êraqê Mihemed Helbûsî û 58 sefir, konsolos û dîplomatan agirê Newrozê pêxistin.

Serokê Parlamentoya Êraqê li gel 58 balyoz, konsul û dîplo-matên welatên biyanî yê li Êraqê, bo cara yekem beşdarî vekirina agirê Newrozê li Silê-maniyê bûn.

Li Silêmaniyê, Platforma Silê-maniyê ji bo Newrozê di 17ê vê

mehê de dest bi çalakîyên curbê-cur kiribû û heta îro 20ê vê mehê berdewam kir, hin çalakîyên wan ji lidarxistina konserekê û lidarxistina maratoneke navdewletî ku xelat li ser her du zayendan

belav kirin, ji bo zarokan kar-navelekî mezin rêxistin her wiha jî agirê Newrozê li ber City Starê vekirin û bi beşdariya 300 xort û keçan meşale birin Çiyayê Goyî-jaye yê.

PUKMEDIA

HRW: Kuştina 4 sivîlên Kurd li Cindirêse berdewamiya bînpêkirinê ji 5 salan ve ye

Rêxistina Çavdêriya Mafên Mirovan (Human Rights Watch) bang li Tirkîyê kir ku lêpîrsinê derbarê

girîkirin, di 20ê Adara 2023an de li bajarokê Cindirêse gule li mal-bateke Kurd ku cejna Newrozê

mafên mirovan li Efrînê ji aliyê hêzên Tirkî û grûpên çekdar ên Sûrî ve, ji 5 salan ve berdewam in û Tirkîyê rê daye wan çekdaran ku kiryarên xirap li dijî xelkê herêmê bikin, bêtî ku kesek ji wan were cezakirin.

Adam Coogole got jî, Tirkîyê ji bo rêgirtina li van bînpêkirinê grûpên çekdar tiştêkî pratîkî nekiriye û Tirkîyê û Artêşa Nîştîmanî ya Opozîsyona Sûriyê di parastina sivîlan de tîk çûne.

Di rapora Human Rights Watch de hatiye, Tirkîyê wek hêzeke dagîrker û piştevanîya grûpên opozîsyona Sûriyê dike, divê ew bi xwe lêkolînê di kuştina van 4 welatîyên Kurd de bike û tawanbaran ceza bike. Her wiha daxwaz ji Tirkîyê kir ku pişte-vaniya xwe ji bo grûpên çekdar ên Artêşa Nîştîmanî ya Sûrî yê ku bînpêkirin di derheqê sivîlan de dikin rawestîne. **Nerina Azad**

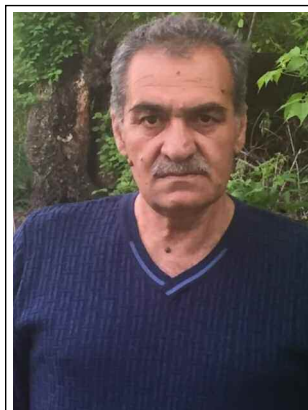

kuştina 4 welatîyên Kurd li Cindirêse di şeva Newrozê de bike û dest ji piştgiyî komên çekdar berde.

Rêxistina Çavdêriya Mafên Mirovan di raportekê de ragi-hand, endamên komên çekdar ên girêdayî Artêşa Nîştîmanî ya Sûriyê ku ji aliyê Tirkîyê ve tê pişt-

pîroz dikirin reşandin û di encamê de 3 bira û kurê yekî ji wan hatin kuştin, her wih 3 kesên din birîndar in ku rewşa yekî ji wan giran e.

Alîkarê Rêvebirê Rojhilata Navîn ê Human Rights Watch Adam Coogole got, bînpêkirinê

Evdille Ibrahim Şemoyî
EYDA WEROZ

Mişwarên te li ser çava.
Berf helya çû tev li ava.
Em dil germ bûne ji tava.
Ji gul tê bêhna gulava.
Şadî xiste dil hinava.
Eyda Newroz, bi xêr hatî.

Bi nêrgiz û berfînoka.
Bi çiçek û binefşoka.
Bi werdgula, adaroka.
Bi lale û şekiroka.
Keçên me bûn devkenoka.
Eyda Newroz bi xêr hatî.

Bi hatina te kurd şa ne.
Ber ku ewladên Kawa ne.
Hem li çiya hem arane.
Rêz bi rêz agir dadane.
Li dorê digrin dîlane.
Eyda Newroz bi xêr hatî.

Eskere Boyîk
KLAMA NEWROZÊ

Newroz im, az newroz im,
Cejna gelê pîroz im,
Bi reng-rewş im, bi doz im,
Alaveke aloz im.

Dengê egît Kawa me,
Ruhê bav û kala me,
Li nav çiya da veşartî
Kela hezar sala me.

Dila vekin bihar im,
Mizgînîke kubar im,
Kê azadiyê dixweze
Wan ra heval û yarim.

Newroz im, ez Newroz im,
Bi doz im û bi soz im,
Agirekî aloz im
Cejina gelê pîroz im.

Xelkê Rojavayê Kurdistanê Newroza xwe bi ços pîroz kir

Bêhtir ji 100 hezar kesî ji Qamişlo û Amûdê berê xwe dane gundê Elî Fero li wir Newroza xwe bi dilekî xweş derbas kir. Li bajarokê Hîmo yê ser bi gundewarê rojavayê Qamişlo, xelkekî zêde kom bûn û Newroza

xwe pîroz kirin. Newroza Amudê, herwiha li gundê Dugirê yê başûrê wî bajarokê hate kirin. Li Kobanî jî dîmenên pîrozbahiyên Newrozê gelekî balkêş bûn.

Newroza Qamişlo û Amûdê, li gundê Elî Fero, ku li gorî dîmen û zanyariyên taybet bi Tora Medyayî ya Rûdawê, bêhtir ji 100 hezar kesî lê beşdar bûn û Newroza xwe bi dilekî xweş derbas kir.

Li Newroza li bajarokê Hîmo yê ser bi gundewarê rojavayê Qamişlo, ku bi dehên hezaran xelk tê de beş-dar bûn û bi kêf û xweşî aheng û şahî hatin gerandin.

Newroza Amudê, herwiha li gundê Dugirê yê başûrê wî bajarokê hate kirin.

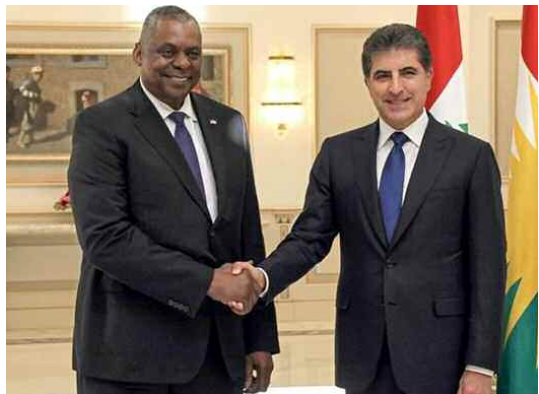
Her li gorî dîmen û zanyariyên taybet bi Rûdawê, li gundê Dirêcîkê yê ser bi bajarokê Tirbe Spiye jî, bi beş-darbûna bêhtir ji 150 hezar kesî Newroz hate kirin.

Li Navçeya Hellêq a ser bi bajarokê Girkê Legê jî, pîrozbahîya Newrozê bi awayekî berbiçav bû, ku bi şanazî xelkên wê navçeyê tê de aheng gerandin.

Li Kobaniyê, dîmenên Cejna Newrozê balkêş bûn, ku hejmareke gelek, ji beşdarbûyan, welatîyan şahiya Newrozê gerand.

Nêçîrvan Barzanî nameyek ji Wezîrê Bêrevaniyê yê Amerîkayê wergirt

Bîrêz Nêçîrvan Barzanî Serokê Herêma Kurdistanê nameyek ji bîrêz Lloyd Austin Wezîrê Bêrevaniyê yê Amerîkayê wergirt ku têda ji bo wê pêşwaziya germa di dema serdana wî ya 7 vî

mehê ya bo Hewlêrê lê hatiye kirin, spasiya Serok Nêçîrvan Barzanî kir.

Bîrêz Austin di nameya xwe da li ser serdana xwe ya bo Hewlêrê dibêje: "Ez kêfxweş bûm ku careke din tekezî li ser hêz û girîngiya hevbeşiya di navbera Amerîka û Herêma Kurdistanê li Iraqê bikim".

Di nameya xwe ya bo Serok Nêçîrvan Barzanî da, Bîrêz Austin tevî îşaretndanê bi pêzanî û gotûbêjên derbarê pêdagiriya hevbeş a her du aliyan bi yekcarî têkşikandina DAÎŞê, tekîd li wê yekê kiriye ku hevkarîya berdewam Amerîka û Herêma Kurdistanê digel Bexdayê ji bo Iraqê aram û seqamgîr û xwedî serwerî pêdivî ye.

Her wesa, rola Serok Nêçîrvan Barzanî di rêvebirina prosesa rêxistin û çaksaziyên Wezareta Pêşmerge li ser bingehê peymanê li hevtêgihiştina hevbeş ya Pentagonê digel Wezareta Pêşmerge ya Hikûmeta Herêma Kurdistanê bilind nîrxand. Xwesteka welatê xwe jî ya ji bo berdewamiya karê hevbeş digel Herêma Kurdistanê nîşan da.

KDP.info

Malbatan ji bo biçin Îmraliyê serlêdan kirin

Malbatê Rêberê Gelê Kurd Abdullah Ocalan û girtiyan din ên li Îmraliyê Omer Hayrî Konar, Hamîlî Yildirim û Veysî Aktaş ji bo hevdîtîna serlêdanên nû kirin. Ev du sal in tu agahî ji Rêberê Gelê Kurd Abdullah Ocalan nayê girtin. Malbat ji bo hevdîtîna bi Rêberê Gelê Kurd Abdullah Ocalan û girtiyan din ên li Îmraliyê yên di bin tecrîda mutleq de ne, serlêdanên nû kirin.

Birayê Abdullah Ocalan, Mehmet Ocalan û wasiyê wî, birayê Omer Hayrî Konar ê bi navê Alî Konar, birayê Hamîlî Yildirim ê bi navê Polat Yildirim û xwişka Veysî Aktaş a bi navê Melîhe Çetîn ji bo hevdîtîna serî li Serdozgeriya Komarê ya Bursayê û Midûriyeta Girtîgeha Îmraliyê dan.

Rêberê Gelê Kurd Abdullah Ocalan ji sala 1999'an û vir ve li Îmraliyê di bin tecrîdê de tê ragirtin. Ev du sal in tu agahî ji Abdullah Ocalan nayê girtin. Parêzer hefteyê du caran ji bo hevdîtîna bi Rêberê Gelê Kurd Abdullah Ocalan re bikin, serlêdanê dikan. Lê belê daxwazên hevdîtîna bi awayekî sistematîk bêbersiv tê hiştin.

Herî dawî piştî ku 13 'ê Nîsanê qedexeya hevdîtîna ligel Rêberê Gelê Kurd Abdullah Ocalan di 18 'ê Cotmehê de bi dawî bû, hat hînbûn ku ev qedexa bi awayekî otomatîk 6 mehên din hatiye dirêj kirin. Piştî ku Komîteya Pêşgirtina li Êşkenceyê ya Konseya Ewropayê (CPT) di 20-29'ê Îlonê de serdana Tirkîyeyê kir, fikarên li ser rewşa Rêberê Gelê Kurd zêde bûn. CPT'yê di 3'ê Cotmehê de bi daxuyaniyekê ragihand ku Girtîgeha Bi Ewlehiya Bilind a Tîpa F'yê ya Îmraliyê di nav saziyan ku serdana wê kirine de ye.

Lê Buroya Hiqûqê ya Asrinê ragihandibû ku di serdana CPT'yê de wan agahiya ku bi Rêberê Gelê Kurd Abdullah Ocalan re hevdîtîna pêk neanîne girtine û ev rewş fikarên wan zêde kiriye. Buroya Hiqûqê ya Asrinê di 29'ê Mijdarê de daxuyaniyek da û got, "Me agahî girt ku di Îlona 2022'yan de dema CPT'yê çû Girava Îmraliyê bîrêz Ocalan derneketiye hevdîtîna." anfkurdi.com

Bi amadebûna Serok Barzanî agirê Newrozê hat vêxistin

Li Hewlêrê bi amadebûna Serok Mesûd Barzanî û Serokwezîrê Herêma Kurdistanê Mesrûr Barzanî ahenga Newrozê li Parka Şaneder birêve çû û agirê Newrozê hat vêxistin.

Îro Duşema 20ê Adara 2023an, Serok Mesûd Barzanî li Parka Şaneder a li Hewlêra paytexta Herêma Kurdistanê agirê Newrozê vêxist.

Di ahenga cemawerî de bi amadebûna Serokwezîrê Herêma Kurdistanê Mesrûr Barzanî û hejmareke mezin ji rayedarên hikûmî û hizbî û mêvanan û hejmareke mezin ji welatiyan, ahenga serê sala nû ya Kurdî 2723 li Parka Şaneder a Hewlêra paytext birêve çû û agirê Newrozê hat vêxistin. **KDP.info**

Îro 21emîn salvegera koça dawî ya Seydayê Tîrêj e

Helbestvan û alimê Kurd ê niştîmanperwer Seydayê Tîrêj 23yê Adara 2002yan di 79 saliya xwe de koça dawî kir. Îro 21emîn salvegera koça dawî ya Seydayê Tîrêj e.

Mele Nayîf Heso ku bi navê "Seydayê Tîrêj" tê naskirin, sala 1923an li gundê Necmûk ê girêdayî Qamişlo ji dayîk bûye.

Di sala 1937an de berê xwe dide bajarê Amûdê da ku xwendina xwe temam bike û li wê derê 5 salan dixwîne.

Wê demê Seydayê Tîrêj gelek wêjevan, rewşenbîr û helbestvanên Kurd ên dema xwe wekî; Cegerxwîn, Nûredîn Zaza, Hesên Heşyar, Qedrî Can û hwd.. nas kir û bandor ji wan sitend. Ji wê demê ve jî dest bi nivîsandina helbestên bi zimanê Kurdî kir.

Di sala 1952an de hêzên ewlehiya rejîma Baasê Seyda digirin û komhelbesteke wî desteser dikan. Ji ber vê yekê jî gelek helbestên wî yên wê demê wenda bûne.

Seydayê Tîrêj di nivîsandina helbesta bi qafiyê de ku hemû mijarên civakî, dozên neteweyî, niştîmanî, herwiha evîn û xwezaya Kurdistanê şîrove dike, rêya hevalê xwe Cegerxwîn şopand.

Helbestvan Seydayê Tîrêj di jiyana xwe de bi sedan helbest nivîsandin û di 3 komhelbestên bi navên "Xelat, Zozan, û Cûdî" de hatine komkirin. Di wan de hezkirî-

na xwe ji Kurdistanê re reva dike, Ji ber ku her komhelbestek li ser navê çiyayekî Kurdistanê ye. Her-

helbestên li ser jinê jî nivîsîne.

Piştî ku pirtûkxaneya Kurdî bi helbest û berhemên xwe yên

wiha gelek hunermendên Kurd helbestên Tîrêj strane.

Hin destanên Kurdî kirine beytên helbestan, wekî destana "Siyabend û Xecê" ku kir 335 beytên helbestan û romana Sîpan û Perwînê di 400 beytên helbestan de kom kir.

Seydayê Tîrêj belgeya jidayîkbûna Pêxember ji bo Kurdî wergerandîye û gelek helbestên din nivîsîne ku hê jî nehatine çapkirin.

Tîrêj di piraniya helbestên xwe de banga serhildanê û şikandina tirsê li ciwanên Kurd kirine û

wêjeyî dewlemend kir, Seydayê Tîrêj di 23yê Adara 2002an de di temenê 79 saliyê de, jiyana xwe ji dest da.

Seydayê Tîrêj pirtûkxaneya Kurdî bi sedan helbestan dewlemend kir û mîraseke çandî û wêjeyî li pê xwe hişt.

Bi helbest û berhemên xwe yên wêjeyî, Seydayê Tîrêj bû çavkaniyeke dewlemend ji bo xwendekarên wêjeya Kurdî û nîfşên nû.

Seydayê Tîrêj heta dawîya emrê xwe bi hest û dîtina Kurdistanê azad jiya. **Konê Reş**

Baregeha Barzanî: Em bi tundî wê tawana hovane ya ku li Efrînê çêbûye şermezar dikan

KDP.info- Baregeha Barzanî di daxuyaniyekê de bi tundî komkujiya 4 welatiyan Kurd li bajarokê Cindirêşê yê li herêma Efrînê şermezar kir.

Ev jî tekesta wê daxuyaniyê ye:

"Bi navê Xwedayê mezin û dilovan

Em bi tundî wê tawana hovane ya ku li Cindêrsê çêbûye şermezar dikan, ku yek ji komên çekdar 4 endamên malbateke Kurd şehîd kirine û 3 kesên din jî birîndar kirine, ku wan Kurdan mafên xwe yê bingehîn bikar tanîn û ji ber cejna xwe ya netewî

(Newrozê) aheng kirbûn, ew jî li Cindêrsa ku beriya demêkê ji ber erdhejê gelek ziyan dîtibû.

Em ji Xwedayê mezin lavakar in ku giyanê şehîdan bixe bin dilovaniya xwe û ji birîndaran re jî şifaya lezgîn dixwazin. Em radigihînin ku emê hemû hewlên xwe bi aliyên pêwendîdar re bidin da ku kesên ku ev tawana hovane kirine sizayeke adil werbigirin.

Baregeha Barzanî
21ê Adara 2023"

Mesrûr Barzanî: Em şehîdkirina Kurdên Efrînê bi awayekî herî tund şermezar dikin

KDP.info- Serokwezîrê Herêma Kurdistanê Mesrûr Barzanî derbarê êrîşa ser Kurda li Efrînê got, "Em şehîdkirina welatîyên li Cindirêse bi awayekî herî tund şermezar dikin."

Serokwezîr Mesrûr Barzanî di peyama xwe de wiha dibêje:

"Duh êvarê li navçeya Cindirêse ya ser bi Efrînê ve, ji aliyê çend kesan ve êrîşî ser ahenggirtin agirpêxistina ji bo cenjina Newrozê hat kirin, mixabin çar welatîyên Kurd hatin şehîdkirin. Em sersaxiyê malbatên qurbanîyan dikin û hevsemên wan in û em hêviya başbûnê ji birindaran re dixwazin.

Bi awayekî herî tund em vê tawanê şermezar dikin û bang li rayedarên herêmê dikin ku lêpîrsênên pewîst bikin û kiryarên vê tawanê bigihîjin cezayên xwe.

Mesrûr Barzanî
Serokê Hikûmeta Kurdistanê

HDP û Tifaqa Ked û Azadiyê dê bi kîjan şertî piştgirî bidin Kiliçdaroglu?

Li Tirkîyê her du hevpeymanên sereke; Hevpeymana Cumhur û Hevpeymana Milletê namzedên xwe yê Serokkomariyê destnîşan kirin û serî li

xwe yê Serokkomariyê dernexin. Heta niha Tifaqa Ked û Azadiyê bi fermî ranegihandîye ku dê piştewaniya kê bike, lê hevserok û berpîrsên HDPê bi

deklarasyonê de biryara xwe bi eşkereyî anî ziman. Em wek HDP li pişt deklarasyona xwe ya hilbijartinan ya 11 xalî ne. Helbet em ê dengdêrên xwe serbest nehêlin û ji bo tercîha wan hin xebatan pêk bînin. Yanê em ê nebêjin kê dixwaze bila li gorî dilê xwer deng bide namzedek. Jixwe em ê wek tifaq di nava proseya de ji bo piştgirîdayîna namzedek rê û rêbazan destnîşan bikin."

Siyasetmedarê Kurd Ahmet Turk, ji Rûdawê re da zanîn ku ji bo piştgiriya namzedê serokkomar şertê wan çareserîkirina pîrsa Kurd e. Siyasetmedarê Kurd Ahmet Turk got: "Şer û mercên me ew e ku pîrsgerîka Kurd çareser bibe, demokrasî were, ev siyaseta qeyûman dimeşandin bi dawî bibe û îradeya gel herkes nas bike. Daxwazên me ev in.

Li ser navê Tifaqa Kurdistanî, Serokê PDK-T Mehmet Emin Kardaş û Serokê PIAYê Mehmet Kamaç di deklarasyona Tifaqa Ked û Azadiyê de amade bûn. Biryar e ku di nava demekê nêz de li Amedê Tifaqa Kurdistanî bi deklarasyonêkê bê ragihandin.

Namzedê Tifaqa Millet û Serokê CHPê Kemal Kiliçdaroglu, di 20ê Adarê de li Parlamentoyê serdana HDPê kiribû û li gel hevserokên HDPê civiyabû. Piştî civînê him Kiliçdaroglu him jî hevserokên HDPê balê kişandibûn ser çareserîkirina pîrsa Kurd di bin banê Meclîsa Tirkîyê de.

Rudaw

Îsal 50 mamosteyên zimanê Kurdî têne tayînkirin

Wezareta Perwerdehiyê ya Tirkîyeyê lîsteya kontenjanên mamosteyan eşkere kir û îsal ji bo

zaravayê Kurmancî 35 û ji bo Zazakî jî 15 mamosteyên zimanê Kurdî dê werin tayînkirin.

Wezîrê Perwerdehiyê yê Tirkîyê Mahmut Ozer ragihand, îsal li seraserê Tirkîyê 45 hezar mamoste dê werin tayînkirin, pêşserlêdan dê di navbera rojên 27ê Adarê – 1ê Nîsanê de werin wergirtin, erkdarkirin jî dê di roja 8ê Gulanê de were kirin.

Di daxuyaniya Wezareta Perwerdehiyê ya Tirkîyê de hat eşkerîkirin ku îsal ji bo zaravayê Kurmancî 35 û ji bo Zazakî jî 15, bi bi giştî 50 mamosteyên zimanê Kurdî dê werin tayînkirin. Mahmut Ozer eşkere kir: "Em ê di navbera 2-6ê Gulanê de tercîhên tayînkirinê yê namzedên mamostetîyê werbigirin, em ê di 8ê Gulanê de jî encamên tayînkirinê eşkere bikin."

Nerina Azad

Talebanî: Wateya aşî û biratiyê di Remezana Pîroz de

Cîgirê Serokê Hikûmeta Herêma Kurdistanê Qubad Talebanî bi helkefta hatina meha Remezanê peyameke

pîrozbayî pêşkêşî misilmanan kir û bal kişand ser erka hikûmetê ya çavdêriya nîrx, bazar û ewlehiya xwarinê.

Teksta peyame:

Ez hatina meha Remezanê li hemû misilmanên cîhanê bi giştî û Kurdistanê bi taybetî pîroz dikim. Di vê meha pîroz de divê em bi wateyên aşî, xwerêveberî, biratî û dilsoziya bi hemû qadên jîyanê re bin.

Ez destpêka vê mehê wek derfetekê dibînim ku tekez li ser erkê hikûmetê di çavdêrîkirina nîrxê kelûpelan, bazar û saxlemiya xwarinê de, ji bo berjewendiya welatîyan bikin. Em hêvîdar in ku ev cejna Remezanê di atmosfereke tijî xweş, aramî û pêkvejiyanê de vegere Kurdistanê.

PUKMEDIA

Serok Bafil komkujiya Cindiresê şermezar dike

Serokê Yekîtiya Nîştimanî ya Kurdistanê (YNK) komkujiya li Cindiresê ku di encamê de 4 kes şehîd bûn, şermezar kir.

Nivîsa peyame.

Em komkujiya Cindiresê û şehadeta 4 hemwelatîyên xwe yê li Efrînê bi tundî şermezar dikin û divê aliyên peywendîdar di zûtirîn dem de tawanbaran derxin pêşberî dadgehê.

Em Kurd bi tundî bi aşî û yekîtiya di navbera gelan de bawer in û hemû tundî û tawanên li dijî welatîyên xwe di bin her navekî de be red dikin.

Em ji malbatên qurbanîyan re sersaxiyê dixwazin û vê şîna neteweyî parve dikin.

Bafil Celal Talabanî

Serokê Yekîtiya Nîştimanî ya Kurdistanê

Kosret Resûl Elî pêşwazî li Şêx Cafer Şêx Mistefa dike

Li bajarê Silêmaniyê Kosret Resûl Elî serokê Encûmena Siyasî ya Bilind û berjewendiyên Yekîtiya Nîştimanî ya Kur-

distanê pêşwazî li Şêx Cafer Şêx Mistefa cîgirê serokê Herêma Kurdistanê û endamê Encûmena Bilind ya sîyasî û berjewendîyan kir.

Di erdanê de Cafar Şêx Mistefa pîrozbahiya newrozê rizgarkirina Kerkûk li Kosret Resûl kir.

PUKMEDIA

Helebçe Ango “Dayê Bêhna Sêvan Tê” *

Li Deşta Silêmaniyê, bihara rengîn...Welatê Rojê ji bakur ta başûr; ji rojava ta rojhilat amadekariya Newrozeke nû dike. Berfa Serê Çiyayên Zagros, Herekol, Cûdî û Gabarê hêdî hêdî dihele û ber bi deşt û newalan ve diherike. Zindîbûnê, dirûveke xweşik daye heşînahiya biharê. 10-15 roj berî îro, piraniya ‘Herêma Şarezûr’ ketiye destê şervanên kurd. Ji ber vê yekê jî wateya Newroza ku wê bê, gelekî kûr e. Li ser çiyayên nêzikî Helebçeyê, gul û kulîlkan xwe bi rengên ‘keskesor’ xemilandiye.

Mîna tevahiya bajar û navçeyên bajarên kurdan, li Helebçeyê jiyan serê sibê zû destpê dike, dengê mirov û sewalan kolanan dadigire. Gelo, bi gotinan mirov dikare biharê rave bike? Lê bi

nivîsan? Bihara ku hatiye Deşta Şarezûrê, berê xwe daye Çiyayên Gilêzer û Qeywanê. Her tişt di nava hişyarbûnekê de ye.

Lê ev çi ne? Ji nişka ve heşînahiya asîmanan ji hev tê veçîrandin, hin reşahî li ber çavan dikevin! Reşahî, reşahî, reşahiyeke din... Reş, gewr, balindeyên hesinî... Belê ev qasidên zilmê ne. Balafir û firoke li ser Helebçeyê her diçin û tên. Piştî demeke kurt, giyanewerên Helebçeyê dibin xwedî hesteke biyanî. Li navçeyê çend kesên navsere, jin û zarok hene.

Tevahiya zîlam û ciwanên raserî sala panzdehan, li ser çiyayên welêt şerwan û pêşmerge ne. Her kes dizane ku wê tiştên xerab biqewimin. Hêdî hêdî bêhna mirinê li derdorê belav dibe. Piştî ‘waweyla’ û ‘qêrîn’ tevlihev dibin.

Qey mirin bi gotinan tê zimên? Lê mirina zarokan?

Pêşî her kes bi cihekî de dipengize, piştî jî ji bêçaretîyê li ber derî siyên xaniyên xwe rûdinên û wekî dîtina dawî, li xaka pîroz dinihêrin. Çawa ku li benda mirinê bin. Hêdî hêdî çavên zarokan wekî gulên ku bê av mabin; diçilminsin, tevgera wan qels dibe. Jinek diqîre û ‘Jehrîî’ dibêje. Xwişk û bira hev

hembêz dikin û hêdî hêdî dibin şahidên mirina hev. Xirecir cihê xwe ji bédengiyê re dihêle. Mehşer û dojecha ku bi qêrîn û qijînan destpê kiribû, bi nalînan diqede. Asîmanên bihuştî ên Kurdistanê êdî ji ber

çavan winda dibin. Edî dest û mil hev nagirin, ziman lal dibin: ‘Kakagiyan bo çi dengî to niye?’

Wê rojê dîroka mirovahiyê, bi awayekî ‘stûxwar’, 16’ê Adara 1988’an nişan dida. Çima ne stûxwar be? Wê roja hanê, bi jehrên kîmyewî li Helebçeyê ji 5000’î zêdetir mirovên bêguneh hatibûn qirkirin. Mîna ku Hozan Şivan Perwer jî dibêje, wê rojê zarokan ji ber bêhna gazên ‘sarîn’ û ‘xerdelê’ digot; ‘Dayê bêhna sêvan tê!’ Ji bilî Helebçeyê, li bajarên Duceyde û Înapê, bi dehezaran kes jî birîndar ketibûn. Ji bilî mirovan, li van bajaran tevahiya sewalan

jî telef bûn. Ji çar hezarî bêhtir gund û navçe ji nexşeyan hatin hilanîn.

Seddâ Huseyînê ‘xwînxwar’, di 9 salên Şerê Îran-Îraqê de tu carî gazên kîmyewî (jehrî) bi kar neanibû. Lê dema ku di şer de bêhêz ket, vê carê berê

kurd hatin Bakurê Welêt, 200-300 hezar ji wan jî derbasî Rojhilatê Welêt bûn.

Helebçe, navçeyê girêdahiye bajarê Silêmaniyeyê ku navenda 120 gundî ye. Tê gotin ku li derdora Çiyayên Hewreman, Zencîre, Sûren û Balanboyê ku Helebçe di nava xwe de rapêçane, cureyên kulîlkan ku li rûyê cîhanê nayên dîtin şîr dibin. Li hêla din dîsa tê gotin ku li kevîyên Çemên Tencero, Sîrwan û Zelmê titûneke bêhempa û bêhnxeş heşîn dibe. Silêmaniyeya ku Helebçe girêdahiye wê ye, di dîrokê de û îro jî mîna ‘Bajarê Çandê’ tê binavkirin. Li Zanîngeha Silêmaniyeyê îro bi zimanê kurdî perwerdehî pêk tê. Heta vê gavê jî vê zanîngehê bi sedan hunermend, nivîskar û rojnameger hatine gihandin...

* Ji kitêba min a bi navê ‘Hevîrtîrîş’, Weşanxaneya Do, Cotmeha 2009, Stenbol, Kurdî 184 Rûpel. Nivîsar sala 2000-î hatiye nivîsandin. (S.K)

Salih Kevirbiri
salihkeviri@hotmai.com

BÊWAR BARÎ TEYFÛRÎ
Êy mirovên vê dunê

Êy mirovên vê dunê, Dest berdin ji kîn, şera, Dur herin hun ji kîn ê, Wekhev bijîn bi hevra.

Hevra bibin pişt, teyax, Hevdu nekin belengaz,

Mafa nekin teng, yasax, Bijîn kubar serfiraz.

Hevra bibin xûşk bira, Dest bidin destê hevda, Rê nedin hov kujera, Hilşînin xwîna evda.

Cavê we qe nebîne, Mirin kuştin û xwînê, Xirav nekin vê dunê, Unda nekin evînê.

Dunya mala hemûyan, Bese hev bikin cuda, Zûmê hingavî ev cîhan, Hev nekin înkâr unda.

Ev çi top, tang û cekin, Bese hevra şer nekin,

Ji zulm zorê vekişin, Dijî hevdu nemeşin.

Nehêlin biqewmin şer. Mirov nejin derbeder, Dunya me dikin par-par, Nava hevda koledar.

Ey mirovên dunyayê, Hevra nekin şin, wayê, Sinora bese rakin, Hevra werên tim rayê.

Mirov hemû birane, Zulm û zor çirane. Bê aşîti ev cîhan, Tar û mare wêrane.

Rê nedin kujer, hovan, Ku bukujin mirovan.

Bi wekhevî, biratî, Hevra bidin silavan.

Yên mirovahiyê der, Kesan dikin ji çi der. Dunya kirin beş, sînor, Yê bê wîcdan û rêder.

Dunya mezin bê bin ser, Kirin par-par yê xweser, Wanra cîhan tim tenge, Gela dikin penober.

Dunya rengn cindîye, Kî nezane gundîye, Qurne, dewran tîn dicin, Ew tim nûye zindîye.

Her kes tê wedelîye, Ji derda ne xalîye,

Emrek têra me nake, Em çi dikin nivcîye.

Êy mirov deme rave, Dunya me xirav dive, Dijî pîsyê bisene, Dunya bi te yê şênve.

Kî naha paşda mave, Qismetê wî tim xave, Ku tu herî demêra Ser te hertim yê tav ve.

Dijî rezîl Yê bê resen, kole, dîl, Ken qe nayê rûyê wan, Jine wana dike şîl.

Kî ku yekser raneve, Dijî zorê nesene, Nagêhîje tu armanca, Lewra ew bê resene.

Neyar rabûye ser gel, Jina wîya dike del, Ber vîna gelê min, Dunya jî maye metel.

Cîyê ku yekbûn heve, Zulm-zor ser nakeve, Armanca mîlet eve, Dawîya neyar reve.

Êy mirov bese rabe, Nehêle dunya xirab be Dijî zorê raweste, Cîhan bila her şabe.

12.05.2012

Dağlar
Qûrbet elde saça ele den düşüb,
Atam qocalıbdı ele, a dağlar.
Necê qocalmasın, sevgili kızlar,
Hêsrêdir qoyunda gülê, a dağlar.

Xêlirsiz içimzde çox êlênmişik,
Vetendê her kuncê sêpêlênmişik,
Biz qaçqın adıyla ləkêlênmişik,
Silinmez versen de selê, a dağlar.

Fêlek qocaların qêddini büküb,
Analar çox sizê göz yaşı tüküb,

Sizsiz çoxları da dünyadan, köçüb,
Fêlek amansızdı belê, a dağlar.

Dilinde tükênmez şuarı sizsiz,
Ömür verê bilmir qêrarı sizsiz,
Vallah êyilmeyên vûqarı sizsiz,
Dönür Həsənoğlu külê, a dağlar

Kürdün

Allahın, ananın eşqiylê her an,
Döyünüb qardaşım üreği Kürdün,
Böyük cêbhêlêrdê, böyük döyüşdê,
Bir Allah olubdu kömêyi Kürdün.

Heç zaman namêrde aylmêyibdi,
Çöreyi diz üstê yeyilmêyibdi,
Mêrdliklê yaşayıb görnêmeyibdi,
Hiylê, fırlıdağı, kələyi Kürdün.

Döyüşê atılıb, qopsa da tufan,
Kêşilse de başlar, tükülsêde qan,
Döyüşdê geriye çekilmêz bir an,
Döyüşdê kêşilib göbêyi Kürdün.

Abır ismêrde hêyasıdı Kürd qızı,
Gözêl göllêr sonasıdı Kürd qızı,
Nizamîlêr anasıdı Kürd qızı,
Qeyrêtdi, namudu bəzêyi Kürdün.

Həsənoğlu Kürdsen bu adla yaşa,
Mêrdliyinlê yaşa, lâl gövhêr daşa,
Ömrünü hêsr edib ölmê savaşa,
Gêlmeyibdi yerê kürêyi Kürdün.!

Cotkarên Kurd û Tirkmen li Kerkûkê li dijî dagirkirina zeviyan xwepêşandanê dikin

Li Kerkûkê cotkarên Kurd û Tirkmen, li dijî erebkirin, dagirkirin û guhertina demografiya bajêr, xwepêşandanê dikin.

Li gor zanyariyên Peyamnêrê Kurdistan24ê yê li Kerkûkê, îro Înê 24ê Adara 2023an, cotkarên Kurd û Tirkmen li dijî dagirkirina zeviyan xwe,

kom bûn. Peyamnêrê Kurdistan24ê eşkere kir, piştî bûyerên 16ê Cotmehê ve, ev cara yekem e ku Kurd û Tirkmen li dijî erebkirin, dagirkirin û guhertina demografiya bajarê Kerkûkê helwesta xwe nişan didin.

Herwiha destnîşan kir ku îdareya parêzgeha Kerkûkê

biryar daye ku nêzikî 12 hezar donim zevî ji zeviyan Kurd û Tirkmenan bike cihên niştêcibûnê û dabeş bike, loma Kurd û Tirkmenan cadeya sereke ya balafirgehê girtine û daxwaz dikin ku ev biryar were betalkirin.

Cotkarekî Kurd ji Kurdistan24ê re diyar kir, îdareya

parêzgeha Kerkûkê biryar daye ku zeviyan Kurdan dagir bikin û ew daxwaz dikin ku ev biryar were betalkirin.

Herwih diyar kir: “Eger Cenabê Serok Barzanî neyê ser xet û vê kêşeyê çareser neke û neyê hawara me, halê Kurdan li Kerkûkê perîşan e.” **Nerina Azad**

Newroz cejna dîrokîye

**Bêwar
Barî Teyfûrî**

Di nav gelên rojhilatê nêzik û navînda gelê kurd yê herî kevnare. Kurda di dîroka van herêmandan dewseke (şopeke) berbicav hiştine. Ev gelê kevnar û mîrxas kareke mezin daye çand û dîroka gelên cuda û pêjdaçûyîn, dewlemendbûna kûltûr û menevîyata wanda roleke girîng leyîstîye. Dibêjin gelê bê çand bê kesayete. Her cejin, merasîm, urf-edet nexşe çanda gele, him ji pareke bingeha çanda netewî ya dîrokîye.

Her gel jîyanêda anegorî menevîyata xwe çanda xwe çêdike. Cejin, merasîm û li vanava girêdayî erf-edetên cuda-cuda di pêş ketina çanda netewî û civakî da roleke gelekî mezin dilîzin. Di van cejin û merasîmêda helwesta mirovan dereqa jîyanê tê xuya kirinê. Heyam tîdubuhurin hinek cejin, eydên kevn an wêneyên xwe dugeherin, an jî ji

bîra gel dertên. Lê hinek cejin, eyd ji hene ku çiqasî ji dem bîr derbazbin ji ewana di her demîda terî û jîr dimînin û bi coşîya gur, bi heytehol tîd qeyd kirin. Ji van cejnan yek yê heyî kevnar cejna Newrozêye. Ev cejin ev çend hezar sale bandorî li ser menewîyata mirovan û gelan dike.

Newroz di dîroka gelê kurda jî û jîyana wanada jî bi gilîkî kurt jîana kurdanda dewseke hêja girtîye û digire. Cejnên ku bi qedera gelanva, bi rizgarîyêva, şoreşêva tîkîliyên wan hene, an jî wanva girêdayîve (di alîyê gelanda bi) di bîranîna wanada timê dijî, an jî derbazî jîyana wan dibe her dem bi hub û hizkirin, bi şadîmanî bi coşîyeke alavî tê nitirandin û parastin.

Newroz di efrandarîya gelê kurdanda cîkî pir bi rûmet û sîyanet digire. Newroz jîyana meda sembola serhildanê û bûyîna azadîyêye, nişana rizgarîyêye. Newroz destpêka buharê, vejîna tebîetê (sîrûşt), silava jîyana nû û vemirandîna sîtemêye. Newroz emrekî bi rûmete, wekhevîye, nêt û meramên qencin.

Newroz-altindarî û parastina mafên mirovane û xwesteka mirovahîyêye. Newroz-cejneke dîrokîye. Cejna şehîdane. Newroz-salnama kurd û Kurdistanêye.

Dîrok dide kîşê di berî heyamê me hukumdarên Assûrîyayê li ser axa Kurdistanê û li rojhilatê da hetanî 400 salî hukumdarî kirine. Berî zayînê 612-salê 2610 sal berîya me 21ê adarê bi serwertîya mîrxasê lîgêndar Kava xaka Kurdistanê û gelên rojhilatê ji bin bandor û dagirkirina Asûrîyan tîd azad kirinê. Dû vî altindarîyêra dewleta kurd a yekemîn Midîya tê ava kirinê. Ji vî bûyerê şûnda her sal 21ê adarê tê hesavkirin çawa destpêka edlayê, biratîyê, emrê şa û aza, roja nû.

Bi kurdi nohroj-Newroze. Bi navê Newrozê girêday gelek lîgênd û cîrok hatine gotine. Ji van lîgêndan yek jî bi navê hedad û engal Kavayêva girêdayîye. Navê Kava sembola azadîyê li Kurdistanê de. Lîgênd weha destpêdibe.

... Wextekî li Kurdistanê de bi navê Dehoq hukumdarêkî zalimî, bê bext hebûye. Ew gelekî qeddar bûye, hertim bobelat anîye li serê binelîyên Kurdistanê. Rojekê li ser milê wî sîtemkarî du damarê wek mer şîn dibin. Çiqas hekîm û loxman derman çê dikin ku evî hukumdarî devxwîn ji vî xezabê xelazkin. Lê car wî nedibû.

Dawîyêda hekîm û loxman dicivin (beşter) biryar dikin ku hero mîjîyên du xortên kurd bidine wan meran ku

bû. ewî bi hesina mirov çêdikir. Kava heyşt zarê xwe qurbana Dehoq dabû. Lê vîcarê yê dawîyê ê neha nade. Mîqabilî Dehoq ê bê xwedê cînar û gundîyan beşter dike sozê xwe dikin yek êrîşî li ser qesira wî dikin. Kava çakûçê xweva serê Dehoqê xwînmêj diperçiqîne û wî dukuje, leşkerê wî tarmar dikin. Kava qesra wî zulmkarî de rûdînê dibe hukum dar. Gundî hev dicivin. Kava dibêje: - Îro şûnda li welatê me wî xwîn nerîje kesekê sîtem nebîne. emê dewletek, jîyanek nû ser-rastkin agiran vîxin, govendan bîkşînin bila roja îro, bîst û yekê adarê roja cejnê be, roja undabûna zordestîyê be, destpêbûna emrê şa û aza be, rênişa rizgarîyê be Newroz.

Ev lîgênd jî kûraya dîrokê tê.

zirarê nedine hukumdar û wî nexwîn. Wî rojê şûnda hero du xorta dukujin mîjîyê wan didine mera. Binelî, gundî di dest wî zalimî tengazar dibin.

Rokê dîsa mirovên wî qedarî tîd ber derê Kava ewladê wî dawîyê dixwazin. Kava mirovekî hunermend

Lîgêndê da rastî heye. Qewimandin li ser rastîyê, heqîyê hatîye efrandin. Ew rastî îro jî li ser axa Kurdistanê dido me. Gel dijî merê çar ser şer dike. Geç û xortên niştîmanê bi laşên xwe agrê Newrozê gur tîkin û ronayê, azayê di gelê bindest ra tînin. Îro agrê Newrozê

dilê hemû kurdê welatparêz de vîdikeve û zûtirê li welat agrê azadîyê vîkeve. Belê Kurdistan bi xwîna şêidanva çêdibe û em her kurdên bi namûs şerefeke mezin dikişînin, serkeftin dixwazin û dibêjin: "Heta dibî cîleka 40 salî bibe boxê rojekê" an jî "Mirina bi şeref ji emrê bindest çêtîre". Belê, heqê kurdan tune vî şerî bidin der. Îro em bi ruhê xwe, bi ramanên xwe, bi nefesa xwe, bi xwîna xwe êrîşî ser merê çar ser dikin, em rêça Kava didimînin. Hesreta me, daxwaza me, ola me, bawerîya me Kurdistanê. Kurdistan gazi dike, hîvî dike, gelê kurd xwe timê pêş dixê, jîyanêra dimeşe û dîroka xwe bi xwîna xwe dinîvîsîne. Bi bawerîke mezin jîyana xwe didomîne, çandêke nû çêdike, li dîroka mirovahîyê belgeke nû vedike, belga qehremanîyê û vî belgê bi xwîna xwe sore qetranva dixemilîne. belê, îro kurd cejna xwe bi xwîna xweva pîroz dikin. Nêzikî armancên xwe dibin. Agrê Newrozê dişuxule. Ev agir ese ê bibe meşel di welêt. Em kurd bi bawerî hîvîdarê wê roja aza û bi rêzin.

Ew rojê bê...

**Ez bawerim ew rojê bê,
Ew qezence şêdane.
Hêsrên cavên dayikane,
Ew hesret û armanca mîlyonane.**

**Ew bawerîya Mezîlûm Doxan,
Ew daxwaza Rewşen, Alkan.
U rênişa şêidan,
Ez bawerim ew rojê bê.
Ew hesreta gelê meye,
Ew xelata şerê meye.
Ew qezence şêdane,
Ez bawerim ew rojê bê.
Ew rojeke aza nuhe,
U rojeke pir bi rêze...**

1996.20.3. Barîyê Teyfûr.

Каждому курду понятно, что это начало Нового года. Каждому русскому тоже станут понятны эти слова, если он прислушается и услышит, что "нав" - это новый, а "руз" или "рож" - это Солнце, та самая "Жар-птица", за которой часто охотятся в русских сказках. Сегодня она приходит сама. Наступает новый год. Мы как будто бы отстаем от других народов, поскольку все уже отпраздновали наступление нового года, а у нас он приходит даже позднее, чем в Китае, в момент весеннего равноденствия - 21 марта. Мы сохранили этот обычай, насчитывающий многие тысячи лет от наших предков. Он прост и понятен, пришла весна, начинается новый год с его заботами и радостями. Почему мы, несмотря на то, что в нашей жизни случается многое, и, к сожалению, пока еще много трагического и печального, радуемся этому празднику. Потому что нельзя иначе встречать возвращение солнца, весну, начало полевых работ, пробуждение природы.

Эта весна для нас не только трагична, но и полна надежд. Курдам удалось прорвать многовековую блокаду и заявить о себе в полный голос. Победа демократии в Южном Курдистане, где курды сумели наладить нормальную жизнь, дает много. Она показывает, что курды выстояли, несмотря на все испытания, когда мы как народ иногда были на грани исчезновения, когда против нас проводилась, а в таких странах, как Сирия все еще проводит-

Сегодня мы празднуем Навруз

ся, политика открытого геноцида. Выборы в Ираке показали, что, когда завоеваны условия для свободного волеизъявления, курды способны стать и уже стали мощной политической силой, хорошо знающей свои национальные интересы и добивающейся их настойчиво и последовательно.

К сожалению, в таких странах, как Турция, Иран и Сирия, из этого сделали негативные выводы. Это не обрадовало правящие элиты этих стран, а обеспокоило. Прежде забытые курды, не только борются, но и добиваются своих прав. Пример Южного Курдистана не только обрадовал и вдохновил курдов, но и насторожил и обеспокоил их противни-

ков. Они боятся, что курды, составляющие в этих странах многочисленное население, добьются своих прав и станут играть ту роль, которой они заслуживают. В Сирии усилились провокации и преследования курдов, что проявилось в событиях в Камышлы 12 марта 2004 года. Сегодня войска, которые Президент Ассад вынужден убирать из Ливана, направляются в курдские районы Сирии. Смысл этих действий хорошо понятен курдам. Это прямая и очевидная угроза. Вместо того, что признать права курдов и уравнивать их с арабским населением Сирии, отказаться от политики дискриминации курдского населения, они

усиливают репрессивный аппарат.

Но время прошло, наступление свободы, как и весенний возврат солнца, не остановить. Чем сильнее сирийские чиновники цепляются за свои привилегии, тем меньше у них шансов сохранить свою власть в стране, тем скорее они будут вынуждены повторить судьбу своих коллег из иракского отделения партии БААС. Более продвинутыми оказались власти Турции, которые ради того, чтобы вступить в Евросоюз и получить преимущества принадлежности к Европе, идут на реформы в сфере межнациональных отношений, хотя делают это неохотно и с затяжками. Курдам в Северном Курдистане непросто отстаивать свои права. Но это стало можно делать политическими методами, хотя еще недавно турки понимали только силу. Сравнительно медленно происходят изменения положения курдов и Восточном Курдистане, но и там положение дел меняется к лучшему. В этот праздничный день я хотел бы сказать, что еще десять лет назад, многое из того, что курды имеют сегодня, казалось невероятным. Свобода ускоряет свой бег. Сегодня она бежит к нам на встречу, а не от нас.

Если раньше приходилось воевать с врагами, то сегодня все

большее значение имеет для нас уровень культурного и экономического развития. Мы завоевали свободу на части территории своей страны, часть курдов свободна. Но свободы ждут и других частях Курдистана, Кроме того, в Южном Курдистане нужно сделать жизнь народа процветающей. Повсеместно, везде, где живут курды нужно объединяться, повышать культуру курдского населения, восстанавливать свою литературу, историю, создавать свое кино и делать многое другое. Наш народ никогда не сидел, сложа руки, многое делалось и раньше, но сегодня у нас есть стимул делать все это с удвоенной, утроенной силой. И это можно и нужно делать везде, не только в Курдистане, но и здесь в России. Сегодня каждый может внести свой вклад в рост мощи Курдистана. Это радость работать на себя и на свою родину. Если мощно поднимется Южный Курдистан, свобода скорее придет и на остальные земли нашей родины.

Да здравствует
Курдистан!

Пусть Навруз
принесет счастье всем народам!

Пусть будут
счастливы все народы, дружественным курдам!

Бару Тайфур

LÜĞƏTLİ ƏLİFBA-ALFABÊYA BI FERHENG

Aa

av

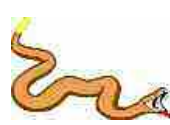
Ev çîye? Ev **ave**.
Bu nədir? Bu sudur.
Что это? Это вода.
What is it? It is water.

dir**an**

Ev çîye? Ev dir**ane**.
Bu nədir? Bu dişdir.
Что это? Это зуб.
What is it? It is a tooth.

ag**ir**

Ev çîye? Ev **agire**.
Bu nədir? Bu oddur.
Что это? Это огонь..
What is it? It is fire.

mar

Ev çîye? Ev **mare**.
Bu nədir? Bu ildir.
Что это? Это змея..
What is it? It is a snake.

Bb

biz**in**

Ev çîye? Ev **bizine**.
Bu nədir? Bu keçidir.
Что это? Это коза.
What is it? It is goat.

balon

Ev çîye? Ev **balone**.
Bu nədir? Bu şardır.
Что это? Это шар.
What is it? It is a balon.

bacan

Ev çîye? Ev **bacane**.
Bu nədir? Bu pomidordur.
Что это? Это помидор.
What is it? It is a tomato.

otomob**il**

Ev çîye? Ev otomob**ile**.
Bu nədir? Bu maşındır.
Что это? Это машина.
What is it? It is a car.

Cc

ta**C**

Ev çîye? Ev ta**Ce**.
Bu nədir? Bu tacdır.
Что это? Это корона.
What is it? It is a crown.

Can**î**

Ev çîye? Ev Can**îe**.
Bu nədir? Bu daydır.
Что это? Это жеребенок.
What is it? It is a horse.

cûc**ik**

Ev çîye# Ev Cûc**ike**.
Bu nədir? Bu cücədir.
Что это? Это цыплёнок.
What is it? It is a chicken.

fin**Can**

Ev çîye# Ev fin**Cane**.
Bu nədir? Bu fincandır.
Что это? Это чашка.
What is it? It is a cup.

Çç

çav

Ev çîye? Ev **çave**.
Bu nədir? Bu gözdür.
Что это? Это глаз.
What is it? It is an eye.

çê**lek**

Ev çîye? Ev **çêleke**.
Bu nədir? Bu inəkdir.
Что это? Это корова.
What is it? It is cow.

Dd

de**fter**

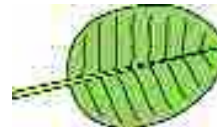
Ev çîye? Ev **dəftere**.
Bu nədir? Bu dəftərdır.
Что это? Это тетрадь.
What is it? It is a copybook.

dar

Ev çîye? Ev **dare**.
Bu nədir? Bu ağacdır.
Что это? Это дерево.
What is it? It is a tree.

Ee

be**lg**

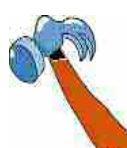
Ev çîye? Ev **belge**.
Bu nədir? Bu yarpaqdır.
Что это? Это лист.
What is it? It is a leaf.

elo**k**

Ev çîye? Ev **eloke**.
Bu nədir? Bu hinduşqadır.
Что это? Это индюк.
What is it? It is a turkey.

çayn**îk**

Ev çîye? Ev **çaynîke**.
Bu nədir? Bu çaynikdır.
Что это? Это чайник.
What is it? It is a teapol.

çakû**ç**

Ev çîye? Ev **çakûçe**.
Bu nədir? Bu çəkicdir.
Что это? Это молоток.
What is it? It is hammer.

de**st**

Ev çîye? Ev **deste**.
Bu nədir? Bu əldir.
Что это? Это ладонь.
What is it? It is a hand.

di**l**

Ev çîye? Ev **dile**.
Bu nədir? Bu ürəkdir.
Что это? Это сердце.
What is it? It is a heart.

ke**r**

Ev çîye? Ev **kere**.
Bu nədir? Bu ulaqdır.
Что это? Это осёл.
What is it? It is a donkey.

zebe**ş**

Ev çîye? Ev **zebeşe**.
Bu nədir? Bu qarpızdır.
Что это? Это арбуз..
What is it? It is a water melon.

Êê

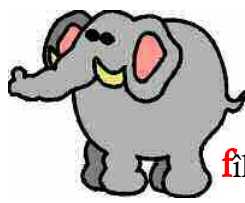
ê**leg**

Ev çîye? Ev **êlege**.
Bu nədir? Bu jiletdir.
Что это? Это жилет.
What is it? It is a jumper.

hê**k**

Ev çîye? Ev **hêke**.
Bu nədir? Bu yumurtadır.
Что это? Это яйцо.
What is it? It is an egg.

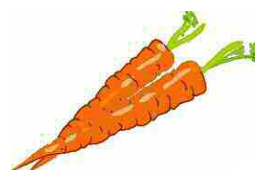
Ff

fi**l**

Ev çîye? Ev **file**.
Bu nədir? Bu fildir.
Что это? Это слон.
What is it? It is an elefoant.

fi**rok**

Ev çîye? Ev **firoke**.
Bu nədir? Bu təyyarədir.
Что это? Это самолёт.
What is it? It is a plane.

gi**zêr**

Ev çîye? Ev **gizêre**.
Bu nədir? Bu kökdür.
Что это? Это морковь.
What is it? It is a carot.

gê**zî**

Ev çîye? Ev **gêziye**.
Bu nədir? Bu süpürgədir.
Что это? Это веник.
What is it? It is a braom.

pê

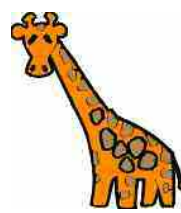
Ev çîye? Ev **pêye**.
Bu nədir? Bu ayaqdır.
Что это? Это пятка.
What is it? It is a heel.

kê**r**

Ev çîye? Ev **kêre**.
Bu nədir? Bu bıçaqdır.
Что это? Это нож.
What is it? It is a knife.

fi**nd**

Ev çîye? Ev **finde**.
Bu nədir? Bu şamdır.
Что это? Это свеча.
What is it? It is a candle.

ze**raf**e

Ev çîye? Ev zera**feye**.
Bu nədir? Bu zürafədir.
Что это? Это жираф.
What is it? It is a giraffe.

go**re**

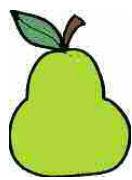
Ev çîye? Ev **goreye**.
Bu nədir? Bu corabdır.
Что это? Это носки.
What is it? It is a stocking.

gu**h**

Ev çîye? Ev **guhe**.
Bu nədir? Bu qulaqdır.
Что это? Это уха..
What is it? It is an ear.

LÜĞƏTLİ ƏLİFBA-ALFABÊYA BI FERHENG

Hh

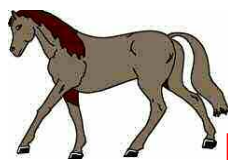
hirmê

Ev çiye? Ev hirmêye.
Bu nêdir? Bu armuddur.
Что это? Это груша.
What is it? It is a pear.

hirc

Ev çiye? Ev hircê.
Bu nêdir? Bu ayıdır.
Что это? Это медведь.
What is it? It is a bear.

hesp

Ev çiye? Ev hespe.
Bu nêdir? Bu atdır.
Что это? Это лошадь.
What is it? It is a horse.

hêştir

Ev çiye? Ev hêştire.
Bu nêdir? Bu dəvədir.
Что это? Это верблюд.
What is it? It is a camel.

Jj

jûjî

Ev çiye? Ev jûjiye.
Bu nêdir? Bu kirpidir.
Что это? Это ёжик.
What is it? It is a hedgehog.

roj

Ev çiye? Ev roje.
Bu nêdir? Bu günəşdir.
Что это? Это солнце.
What is it? It is the sun.

rojname

Ev çiye? Ev rojnameye.
Bu nêdir? Bu qəzetdir.
Что это? Это газета.
What is it? It is a newspaper.

kevjâl

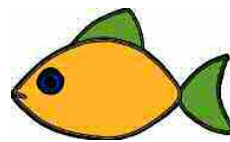
Ev çiye? Ev kevjale.
Bu nêdir? Bu xəçəngdir.
Что это? Это краб.
What is it? It is a crayfish.

Mm

mûz

Ev çiye? Ev mûze.
Bu nêdir? Bu banandır.
Что это? Это банан.
What is it? It is a banana.

masî

Ev çiye? Ev masîye.
Bu nêdir? Bu balıqdır.
Что это? Это рыба.
What is it? It is fish.

gamêş

Ev çiye? Ev gamêşe.
Bu nêdir? Bu camışdır.
Что это? Это буйвол.
What is it? It is a buffalo.

meymûn

Ev çiye? Ev meymûne.
Bu nêdir? Bu meymundur.
Что это? Это обезьяна.
What is it? It is a monkey.

li

dil

Ev çiye? Ev dile.
Bu nêdir? Bu ürəkdir.
Что это? Это сердце.
What is it? It is a heart.

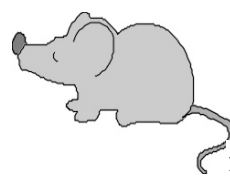
lepik

Ev çiye? Ev lepîke.
Bu nêdir? Bu əlcəkdir.
Что это? Это перчатки.
What is it? It is gloves.

ling

Ev çiye? Ev linge.
Bu nêdir? Bu qıçdır.
Что это? Это нога.
What is it? It is a leg.

mişk

Ev çiye? Ev mişke.
Bu nêdir? Bu siçandır.
Что это? Это мышь.
What is it? It is a mouse.

îî

dîk

Ev çiye? Ev dîke.
Bu nêdir? Bu xoruzdur.
Что это? Это петух.
What is it? It is a cock.

îsot

Ev çiye? Ev îsote.
Bu nêdir? Bu bibardır.
Что это? Это перец.
What is it? It is a pepper.

gustîl

Ev çiye? Ev gustîle.
Bu nêdir? Bu üzükdür.
Что это? Это кольцо.
What is it? It is a ring.

keştî

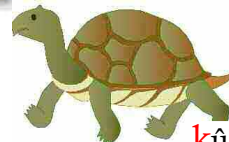
Ev çiye? Ev keştîye.
Bu nêdir? Bu gəmidir.
Что это? Это пароход.
What is it? It is a ship.

Kk

birek

Ev çiye? Ev bireke.
Bu nêdir? Bu mişardır.
Что это? Это пила.
What is it? It is a saw.

kûsî

Ev çiye? Ev kûsiye.
Bu nêdir? Bu bağadır.
Что это? Это черепаха.
What is it? It is a tortoise.

lêv

Ev çiye? Ev lêve.
Bu nêdir? Bu dodaqdır.
Что это? Это губы.
What is it? It is a lip.

lîmon

Ev çiye? Ev lîmone.
Bu nêdir? Bu limondur.
Что это? Это лимон.
What is it? It is a lemon.

kund

Ev çiye? Ev kunde.
Bu nêdir? Bu bayquşdur.
Что это? Это сова.
What is it? It is an owl.

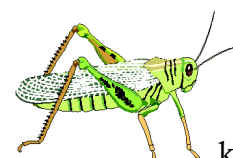
kevçî

Ev çiye? Ev kevçiye.
Bu nêdir? Bu qaşıqdır.
Что это? Это ложка.
What is it? It is a spoon.

xezal

Ev çiye? Ev xezale.
Bu nêdir? Bu seyrandır.
Что это? Это джейран.
What is it? It is a deer.

kûlî

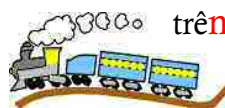
Ev çiye? Ev kûliye.
Bu nêdir? Bu çəyirtkədir.
Что это? Это саранча.
What is it? It is a grasshopper.

Nn

nan

Ev çiye? Ev nane.
Bu nêdir? Bu çörəkdir.
Что это? Это хлеб.
What is it? It is bread.

trên

Ev çiye? Ev trêne.
Bu nêdir? Bu qatardır.
Что это? Это поезд.
What is it? It is a train.

hûrbivîn

Ev çiye? Ev hûrbivîne.
Bu nêdir? Bu zərrəbindir.
Что это? Это лупа.
What is it? It is a magnifying-glass.

reng

Ev çiye? Ev reñge.
Bu nêdir? Bu boyadır.
Что это? Это краска.
What is it? It is a colour.

Oo

ode

Ev çiye? Ev Odeye.
Bu nêdir? Bu otaqdır.
Что это? Это комната.
What is it? It is a room.

otobûs

Ev çiye? Ev Otobûse.
Bu nêdir? Bu avtobusdur.
Что это? Это автобус.
What is it? It is a bus.

sol

Ev çiye? Ev sole.
Bu nêdir? Bu ayaqqabıdır.
Что это? Это обувь.
What is it? It is a shoe.

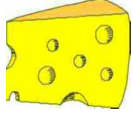

top

Ev çiye? Ev tope.
Bu nêdir? Bu topdur.
Что это? Это мяч.
What is it? It is a ball.

LÜĞƏTLİ ƏLİFBA-ALFABÊYA BI FERHENG

Pp

penîr

Ev çîye? Ev penîre.
Bu nədir? Bu pendirdir.
Что это? Это сыр.
What is it? It is a cheese.

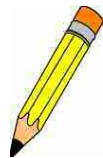
pîvaz

Ev çîye? Ev pîvaze.
Bu nədir? Bu soğandır.
Что это? Это лук.
What is it? It is an onion.

perçemek

Ev çîye? Ev perçemeke.
Bu nədir? Bu yarasadır.
Что это? Это летучая мышь.
What is it? It is a bat.

pênûs

Ev çîye? Ev pênûse.
Bu nədir? Bu qələmdir.
Что это? Это карандаш.
What is it? It is a pencil.

Qq

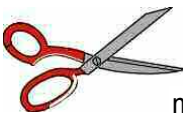

beq

Ev çîye? Ev beqe.
Bu nədir? Bu qurbağadır.
Что это? Это лягушка.
What is it? It is a frog.

Ev çîye? Ev qaze.
Bu nədir? Bu qazdır.
Что это? Это гусь.
What is it? It is a goose.

meqes

Ev çîye? Ev meqese.
Bu nədir? Bu qayçıdır.
Что это? Это ножницы.
What is it? It is a scissors.

portqal

Ev çîye? Ev portqale.
Bu nədir? Bu portağaldır.
Что это? Это апельсин.
What is it? It is an orange.

Rr

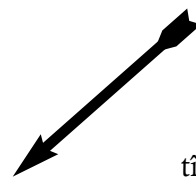
şêr

Ev çîye? Ev şêre.
Bu nədir? Bu şirdir.
Что это? Это лев.
What is it? It is a lion.

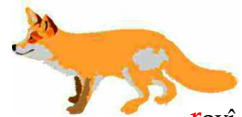
kêwrişk

Ev çîye? Ev kêwriške.
Bu nədir? Bu dovşandır.
Что это? Это заяц.
What is it? It is a rabbit.

tîr

Ev çîye? Ev tîre.
Bu nədir? Bu oxdur.
Что это? Это стрела.
What is it? It is an arrow.

rovî

Ev çîye? Ev roviye.
Bu nədir? Bu tülküdür.
Что это? Это лиса.
What is it? It is a fox.

Ss

sêv

Ev çîye? Ev sêve.
Bu nədir? Bu almadır.
Что это? Это яблоко.
What is it? It is an apple.

stêrk

Ev çîye? Ev stêrke.
Bu nədir? Bu ulduzdur.
Что это? Это звезды.
What is it? It is a star.

şûr

Ev çîye? Ev şûre.
Bu nədir? Bu qilncdır.
Что это? Это меч.
What is it? It is a sword.

şeh

Ev çîye? Ev şeye.
Bu nədir? Bu daraqdır.
Что это? Это гребешок.
What is it? It is a comb.

Tt

tiîr

Ev çîye? Ev tiriye.
Bu nədir? Bu üzumdür.
Что это? Это виноград.
What is it? It is a grape.

tûtî

Ev çîye? Ev tûtiye.
Bu nədir? Bu tutuquşudur.
Что это? Это попугай.
What is it? It is a parrot.

se

Ev çîye? Ev seye.
Bu nədir? Bu itdir.
Что это? Это собака.
What is it? It is a dog.

sêvik

Ev çîye? Ev sêvike.
Bu nədir? Bu kartofdur.
Что это? Это картофель.
What is it? It is a potato.

şîr

Ev çîye? Ev şîre.
Bu nədir? Bu süddür.
Что это? Это молоко.
What is it? It is a milk.

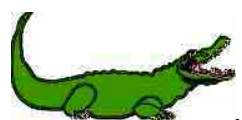
şûşe

Ev çîye? Ev şûseye.
Bu nədir? Bu şüşədir.
Что это? Это стекло.
What is it? It is a glasses.

pirtûk

Ev çîye? Ev pirtûke.
Bu nədir? Bu kitabdır.
Что это? Это книга.
What is it? It is a book.

tîmsah

Ev çîye? Ev tîmsahe.
Bu nədir? Bu tîmsahdır.
Что это? Это крокодил.
What is it? It is a crocodile.

Uu

utî

Ev çîye? Ev utiye.
Bu nədir? Bu ütüdür.
Что это? Это утюг.
What is it? It is an iron.

guh

Ev çîye? Ev guhe.
Bu nədir? Bu qulaqdır.
Что это? Это ухо.
What is it? It is an ear.

Ûû

bilûr

Ev çîye? Ev bilûre.
Bu nədir? Bu tütəkdir.
Что это? Это свирель.
What is it? It is a pipe.

brûsk

Ev çîye? Ev brûske.
Bu nədir? Bu ıldırımır.
Что это? Это молния.
What is it? It is a lightning.

Vv

çav

Ev çîye? Ev çave.
Bu nədir? Bu gözdür.
Что это? Это глаз.
What is it? It is an eye.

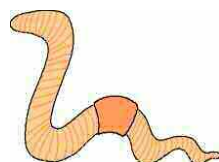
keVok

Ev çîye? Ev keVoke.
Bu nədir? Bu göyərçindir.
Что это? Это голубь.
What is it? It is a pigeon.

gul

Ev çîye? Ev gule.
Bu nədir? Bu güldür.
Что это? Это цветы.
What is it? It is a flower.

kurm

Ev çîye? Ev kurme.
Bu nədir? Bu qurddur.
Что это? Это червяк.
What is it? It is a worm.

çûk

Ev çîye? Ev çûke.
Bu nədir? Bu quşdur.
Что это? Это птица.
What is it? It is a sparrow.

dupişk

Ev çîye? Ev dupişke.
Bu nədir? Bu əqrəbdır.
Что это? Это скорпион.
What is it? It is a skorpion.

biVir

Ev çîye? Ev biVire.
Bu nədir? Bu baltadır.
Что это? Это топор.
What is it? It is an axe.

berçaVik

Ev çîye? Ev berçaVike.
Bu nədir? Bu eynəkdir.
Что это? Это очки.
What is it? It is glasses.

LÜĞƏTLİ ƏLİFBA-ALFABÊYA BI FERHENG

Ww

werdek

wêne

Ev çîye? Ev werdeke.
Bu nêdir? Bu ôkdêkdir.
Что это? Это утка
What is it? It is a duck.

Ev çîye? Ev wêneye.
Bu nêdir? Bu şêkildir.
Что это? Это картина
What is it? It is a map.

ew r

kew

Ev çîye? Ev ewre.
Bu nêdir? Bu buluddur.
Что это? Это туча.
What is it? It is a cloud.

Ev çîye? Ev kewe.
Bu nêdir? Bu kêkikdir.
Что это? Это цесарка
What is it? It is a partridge.

Xx

xalxalok

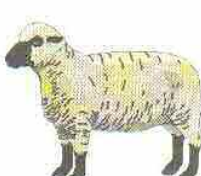
xanî

Ev çîye? Ev xalxaloke.
Bu nêdir? Bu arabüzendîr.
Что это?
Это божья коровка.
What is it? It is a lady-bird.

Ev çîye? Ev xanîye.
Bu nêdir? Bu evdir.
Что это? Это дом.
What is it? It is a home.

xaç

berx

Ev çîye? Ev xaç e.
Bu nêdir? Bu xaçdır.
Что это? Это крест.
What is it? It is a cross.

Ev çîye? Ev berxe.
Bu nêdir? Bu quzudur.
Что это? Это баран.
What is it? It is a sheep.

Yy

xîyar

heyve

Ev çîye? Ev xîyare.
Bu nêdir? Bu xiyardîr.
Что это? Это огурец.
What is it? It is a cucumber.

Ev çîye? Ev heyve.
Bu nêdir? Bu aydır.
Что это? Это луна.
What is it? It is a moon.

1

yek

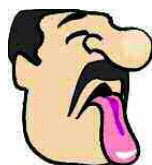

çiya

Ev çîye? Ev yeke.
Bu nêdir? Bu birdîr.
Что это? Это единица.
What is it? It is a one.

Ev çîye? Ev çiyaye.
Bu nêdir? Bu dağdır.
Что это? Это горы.
What is it? It is a mountain.

Zz

ziman

zengil

Ev çîye? Ev zimane.
Bu nêdir? Bu dildir.
Что это? Это язык.
What is it? It is a tongue.

Ev çîye? Ev zengile.
Bu nêdir? Bu zengîdir.
Что это? Это звонок.
What is it? It is a bell.

zerik

derzi

Ev çîye? Ev zerike.
Bu nêdir? Bu vedrêdir.
Что это? Это ведро.
What is it? It is a bucket.

Ev çîye? Ev derziye.
Bu nêdir? Bu iynêdir.
Что это? Это игла.
What is it? It is a needle.

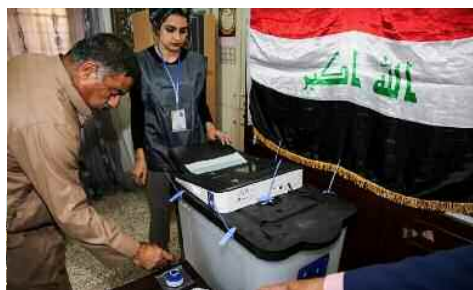
ALFABÊ

KURDÎ

Azerî

N b/s	ya bi tîpên latinî	ya bi tîpên kirîlî	Latinî	
1	Aa	Aa	Aa	Artêş, armanc, av, agir, azadî, adar, azerî, aram, artêş,
2	Bb	Бб	Bb	Bazîd, beran, berf, Baran, ba, bahoz, berbang, bedew, berx
3	Cc	Цц	Cc	Cûdî, cêr, ceş, Decle, Cefer, Cemîl, cêv, Cello,
4	Çç	Чч	Çç	Çekdar, çem, çar, çepik, çav, çeleng, çil,
5	Dd	Дд	Dd	Dayîk, dewr, dar, dest, Dara, dû, deh, defter, don, dîwar, dinê
6	Êê	Ее	Ee	Êlnûr, êvar, êzîng, êş, êlek, Êldar,
7	Ee	Яя	Əə	Enî, ewr, erê, Ewreman, Elî, elek, Elegez, Erzurum,
8	Ff	Фф	Ff	Ferat, frtone, Fariz, fil, fûtbol, Ferman, Firat, Fatma
9	Gg	Гг	Gg	Gerîlla, Gebar, genim, gellî, germ, golig, gore, goh
10	Hh	Нн	Hh	Hewlêr, havîn, hirç hêsir, hewar, havîn, hurmê, hesp
11	Îî	Ии	Ii	Îsal, îni, bîr, pîr, sîr, Îdrîs, Îsa, îcar, valî, Îbrahîm, Îran
12	Ii	Ьь	Ii	Kirin, birin, firîn, kirîn, Miraz, mirin, minminîk,
13	Jj	Жж	Jj	Jîyan, jûjî, Nûjîn, jor, jêr, jehr, jale, jajik, Janna,
14	Kk	Кк	Kk	Kurdistan, karker, kevan, Kemal, Kerkuk, Kerem, kelem
15	Ll	Лл	Ll	Lûr, legleg, gul, bilbil, dil, Laliş, Lêyla, lazim, lempe, limon
16	Mm	Мм	Mm	Mîdîa, merd, mêr, mêvan, masî, meş, Misir,
17	Nn	Нн	Nn	Nan, nêrî, nig, Nîva, nevî, ner, nav, nas, hinar, Hesên,
18	Oo	Оо	Oo	Osê, Oskan, dor, sor, Oric, ode, orxan, Oslo, Duhok
19	Pp	Пп	Pp	Par, piling, pîr, pola, pis, Paşa, Perîşan, pitî, petek, perçe
20	Qq	Qq	-	Quling, qawe, qîr, qelem, qaîş, qat, qeysî, Qasim, qesir, qend
21	Rr	Рр	Rr	Ro, Rostem, zer, ber, gerîlla, reş, ru, rast, ram, aram, zirav
22	Ss	Сс	Ss	Serok, Sîpan, Sencar, sêv, sor, sût, serî, saz, serbaz, Sefer, sê
23	Şş	Шш	Şş	Şoreş, şev, şe, şene, şêr, şûr, şapik, şalik, şirîn, sekir, şewaq
24	Tt	Тт	Tt	Tîr, tîrêj, tam, tas, tî, tendûr, Temam, temaşe, tîfing, top,
25	Ûû	Уу	Uu	Kûr û dûr, pênuş, hûr, şûr, nûr, bûyîn, çûyîn, bûyar
26	Uu	Юю	Üü	Gul, sur, dudu, guh, buhur, kurd, Kurdistan, guhdar, nuh
27	Vv	Вв	Vv	Vala, vrvêşî, vira, vîalî, av, valî, vajî, Vagîf, Van, vala, eva
28	Ww	Ww	-	War, welat, Wecîh, weşandin, Xwedê, Wezîr, Wekîl, walî
29	Xx	Хх	Xx	Xiyal, xewn, xanî, xurtî, Xelîl, xalo, xatî, Xalid, xaç, xêr, xas
30	Yy	Йй	Yy	Yasin, Yusif, Yagub, Yasemen, yeqîn, Yehya, yarmarka
31	Zz	Зз	Zz	Zozan, zer, zêr, zor, zengil, zend, zîv, zelal, Zîver, zêytûn

Ирак проведет провинциальные выборы в этом году

Утром в понедельник, 20 марта, парламент Ирака собрался для обсуждения вопросов, связанных с выборами, и подавляющим большинством голосов проголосовал за то, чтобы назначить 6 ноября этого года днем провинциальных выборов.

Претенденты будут бороться за 320 мест от провинций, включая девять мест, отведенных для групп меньшинств страны. Пять мест выделены христианской общине в провинциях Багдад, Эрбиль, Дохук и Ниневия. Мандеи получили одно место в Багдаде, одно место было выделено курдам-файли в провинции Васит и одно место - общине шабаков в провинции Ниневия. Езидам выделено одно место в провинции Ниневия.

Выборы в провинциях с местами для меньшинств будут проходить по одноокружной избирательной системе. Голоса будут подсчитываться как в электронном, так и в ручном режиме.

kurdistan.ru

Hazırladı İsmayıl TAHİR

Премьер-министр Курдистана: Все споры должны решаться на заседаниях кабинета министров

Политические и экономические споры должны решаться на заседаниях Совета министров Регионального правительства Курдистана (КРГ), заявил премьер-министр Иракского Курдистана Масрур Барзани, призвав

ли присягу перед парламентом, перед народом Курдистана", — подчеркнул премьер-министр. "Вы не решаете проблемы, убегая, не беря на себя ответственность".

ПСК, главный политический

министров от партии "Патриотический союз Курдистана" (ПСК) вернуться к совместной работе.

Во время эксклюзивного интервью "Al-Monitor", опубликованного в пятницу, 17 марта, премьер-министр выразил надежду на то, что министры ПСК положат конец бойкоту регулярных заседаний кабинета министров, поскольку споры не могут быть разрешены за пределами Совета министров.

"Они [министры ПСК] принес-

соперник правящей "Демократической партии Курдистана" (ДПК), бойкотирует заседания правительства с октября 2022 года из-за разногласий между двумя сторонами.

По словам премьер-министра Барзани, основной причиной разногласий между двумя партиями является убийство Хокера Абдуллы Расула, бывшего офицера разведки ПСК, совершенное в Эрбиле в прошлом году.

"Вместо того, чтобы смеши-

вать все вопросы вместе, им нужно сосредоточиться на решении политических и финансовых вопросов через Совет министров и позволить судам и правовой системе заниматься делом об убийстве", — отметил курдский лидер.

"Я официально попросил ПСК во время заседаний Кабинета министров вернуться в правительство", — продолжил он. "Итак, я надеюсь, что они вернуться в правительство и обсудят все, что у них есть. Мы можем решить любые вопросы путем диалога на заседаниях совета. Другого пути нет".

Что касается парламентских выборов в Курдистане, премьер-министр Барзани отметил, что больше откладывать голосование нельзя.

"Для всех политических партий, какими бы ни были их проблемы, они должны искать разные способы решения своих вопросов, но ничто не должно быть за счет переноса выборов", — сказал премьер. "Выборы должны состояться в этом году".

Курдский лидер также затронул в интервью другие темы, в том числе отношения Курдистана с Соединенными Штатами, текущие переговоры между Эрбилем и Багдадом и реформы в различных учреждениях КРГ. **kurdistan.ru**

Новый госбюджет Ирака рассчитан на основе цены нефти в \$70 за баррель

Государственный бюджет Ирака на 2023 год спланирован исходя из цены на нефть на мировом рынке в \$70 за баррель.

Курдистан.

Согласно проекту госбюджета, текст которого приводит портал "Шафак ньюс", доходная

Об этом свидетельствуют данные, которые содержатся в опубликованном в субботу проекте финансового документа, переданном правительством страны на утверждение в Совет представителей (парламент).

В проекте указывается, что "расчет предполагаемых доходов от экспорта нефти основан на средней цене [на мировом рынке] в \$70 за баррель". Отмечается, что республика в 2023 году намерена экспортировать по 3,5 млн баррелей нефти в сутки, включая 400 тыс. баррелей, которые производятся на территории автономного региона Иракский

часть составит чуть более 134,5 трлн динаров (около \$92 млрд), расходная часть - почти 199 трлн динаров (порядка \$137 млрд). Общий дефицит госбюджета Ирака на 2023 год оценивается приблизительно в 64,5 трлн динаров (примерно \$45 млрд).

Иракский кабинет министров ранее одобрил проект госбюджета на три следующих года. Через несколько дней он был передан на рассмотрение и утверждение в парламент. Представленный правительством бюджет является крупнейшим за последние 20 лет.

Государственный бюджет

Ирака в 2022 году не был принят кабмином и не получил одобрения Совета представителей из-за напряженной политической обстановки, сложившейся в стране после парламентских выборов осенью 2021 года. В течение года иракские политики не могли договориться о составе нового правительства и кандидате в президенты. Осенью 2022 года парламенту удалось избрать главой государства Абдель Латифа Рашида, который назначил премьер-министром Мухаммеда ас-Судани. Последний пообещал сформировать кабинет из профессионалов и в кратчайшие сроки представить проект бюджета на утверждение Совета представителей.

Основным источником финансовых поступлений в бюджет Ирака являются доходы от продажи нефти на мировом рынке. В настоящее время страна ежемесячно экспортирует чуть более 100 млн баррелей, выручка от продажи составляет порядка \$8 млрд в месяц. В конце ноября прошлого года государственная нефтяная компания Somo объявила о намерении увеличить в 2023 году экспорт на 250 тыс. баррелей в сутки. Как отмечалось в ее заявлении, Ирак планирует пойти на этот шаг в начале второй половины 2023 года. Таким образом, объем поставок за границу должен вырасти до 3,6 млн баррелей в сутки.

Президент Ирака направляется в Нью-Йорк на конференцию по водным ресурсам

Президент Федеративной Республики Ирак Латиф Рашид во вторник, 21 марта, отправился в Нью-Йорк, чтобы принять участие в организованной ООН конференции, посвященной

глобальной нехватке воды, вызванной изменением климата.

Как сообщает "Iraqi News Agency", иракский лидер должен решить проблему воды, с которой сталкивается Ирак, на трехдневной конференции, которая начнется в среду.

Ранее в этом месяце правительство Ирака провело конференцию по климату в южном портовом городе Басра, чтобы обсудить ряд проблем, вызванных глобальным потеплением, включая постоянную нехватку воды в стране. Участники дискуссии определили способы смягчения воздействия изменения климата, поскольку некоторые части страны серьезно подвержены опасности засухи.

В Ираке работают несколько водохранилищ и плотин, в частности Мосульская плотина. В страну впадают реки Евфрат и Тигр, которые берут начало в соседней Турции и текут через Сирию в Ирак, где затем соединяются с Персидским заливом.

В стране ограниченные водные ресурсы, которые продолжают истощаться, что сказывается на сельском хозяйстве в южных провинциях. Миссия Организации Объединенных Наций по содействию Ираку (МООНСИ) постоянно заявляет об опасности нехватки воды в Ираке и недавно призвала Ирак к региональному сотрудничеству для решения этой проблемы.

Этому же вопросу посвящен и визит премьер-министра Ирака Мухаммеда Ши ас-Судани в Турцию, где он обсудит с турецкими официальными лицами общие водные ресурсы, безопасность границ и торговые связи. **kurdistan.ru**

Прокурдская партия не будет выдвигать кандидата на выборы президента в Турции

Прокурдская "Демократическая партия народов" (HDP) не будет выдвигать кандидата на предстоящих в мае выборах президента Турции, передают западные СМИ со ссылкой

на заявление руководства партии. "Мы не будем выдвигать кандидата на президентских выборах", — сказала журналистам сопредседатель партии Первин Булдан. Западные СМИ отмечают, что таким образом партия, не говоря об этом напрямую, де-факто выразила поддержку сопернику действующего президента Реджепа Тайипа Эрдогана — кандидату от оппозиционного альянса Кемалю Кылычдароглу.

Прокурдская партия является третьей по величине в парламенте. На прошлых общенациональных выборах она получила более 10% избирателей. **kurdistan.ru**

Лидеры Курдистана поздравляют с Наурузом

Президент "Демократической партии Курдистана" (ДПК) Масуд Барзани поздравил с Наурузом

премьер-министра и министрам от "Патриотического союза Курдистана" (ПСК) вернуться на заседа-

и общинам, соседним странам, всему региону и миру", — заявил курдский лидер в видеоклипе, опубликованном на его странице в Фейсбук. "Мы хотели бы заверить всех их в том, что мы всегда будем оставаться фактором мира и стабильности. Мы всегда будем оставаться на страже взаимного уважения и наших общих интересов".

Президент также призвал все иракские стороны объединиться и построить страну, в которой будут защищены права всех этнических и религиозных общин.

"Давайте все вместе работать с национальным иракским духом для Ирака, который является родиной для всех общин, где мир, стабильность, суверенитет, жизнь, достоинство каждого защищены без партийного, национального, религиозного и сектантского влияния. Давайте все работать вместе, чтобы построить Ирак, который станет лучшей родиной для всех нас".

Науруз — важный культурно-исторический праздник, отмечаемый курдами и другими общинами Ближнего Востока и Центральной Азии. Он знаменует начало года по курдскому календарю и начало весны. В это время курды обычно надевают традиционную одежду: яркие платья, платки и шали для женщин и традиционные брюки, жилеты и куртки для мужчин.

Помимо этого, курды собираются большими семьями для празднования на открытом воздухе с музыкой, танцами и угощением традиционными блюдами. Одним из основных мероприятий во время праздника Науруз является зажжение костров или факелов, которые символизируют торжество света над тьмой и приход весны. **kurdistan.ru**

народ Курдистана и всех, кто его отмечает.

"С Новым годом народ Курдистана и всех, кто празднует Науруз по всему миру", — написал Барзани в Твиттере. Он передал также свои "искренние приветствия силам пешмерга, а также семьям и близким наших мучеников. Пусть наступающий год принесет миру больше мира и радости".

Также с праздничным обращением выступил премьер-министр Курдистана Масрур Барзани.

"Я передаю самые теплые поздравления всему курдскому народу и храбрым силам пешмерга, силам внутренней безопасности, а также семьям мучеников", — говорится в заявлении премьер-министра, опубликованном в его официальной ленте в Facebook.

Назвав Науруз "символом единства, успеха и свободы", курдский лидер также воспользовался случаем, чтобы возобновить свой призыв к заместителю

Совета министров, которые они бойкотируют с октября прошлого года.

"Ради общественных интересов, создания позитивной атмосферы и смягчения беспокойства людей, я еще раз призываю вице-преьера и министерскую команду ПСК вернуться к заседаниям кабинета, где все вопросы и проблемы могут быть должным образом рассмотрены".

Премьер также призвал граждан во время праздничных пикников поддерживать чистоту природы и соблюдать правила дорожного движения.

В аналогичном поздравлении президент Курдистана Нечирван Барзани выразил своим согражданам самые теплые пожелания и заверил все иракские общины и весь регион в том, что Курдистан останется фактором общего блага всех народов.

"Мы, регион Курдистан, протягиваем руку братства, сосуществования, взаимного принятия, прощения всем иракским народам

В Госдепе заявили о нацеленности на будущее отношений США с Ираком

США в отношениях с Ираком ориентируются на будущее и укрепляют сотрудничество с Багдадом. Об этом заявил во вторник на регулярном брифинге заместитель руководителя

этой страны".

"Сферы нашего сотрудничества расширяются и включают все аспекты двустороннего взаимодействия. Мы согласны с необходимостью

пресс-службы Госдепартамента Ведант Пател, отвечая на вопрос журналиста, готовы ли Соединенные Штаты признать ошибки, связанные с вторжением в Ирак.

"Мы ориентированы на будущее в наших отношениях с Ираком. <...> Мы намерены развивать наше стратегическое сотрудничество в рамках имеющихся соглашений", — сказал он. Он также заявил, что Соединенные Штаты намереваются сосредоточиться на работе с поколением 20-летних иракцев, добавив, что они составляют "половину населения

обеспечить полное уничтожение "Исламского государства" (ИГ, запрещенная в РФ террористическая группировка - прим. ТАСС), мы работаем над обеспечением энергетической независимости Ирака, мы поддерживаем развитие частного сектора, расширяем образовательные и культурные программы", — добавил представитель Госдепартамента.

20 марта 2003 года войска международной коалиции во главе с США начали масштабную военную операцию против Ирака, получив-

шую кодовое название "Иракская свобода" (Iraqi Freedom). В ходе расследования, проведенного в Ираке, инспекторы ООН и американские военные пришли к выводу, что на момент начала военной операции Багдад не располагал программами создания оружия массового уничтожения и не имел связей с "Аль-Каидой" (террористическая организация, запрещена в РФ), в чем его обвиняли в США.

Иностранное вторжение, свержение президента Саддама Хусейна и многолетняя война погрузили страну в хаос межэтнической и межрелигиозной войны. Территория Ирака стала опорной площадкой для многочисленных террористических группировок, в том числе "Аль-Каиды" и ИГ. К 2014 году более 60% территории Ирака находилось под контролем боевиков ИГ, и только к концу 2017 года при поддержке новой международной коалиции под эгидой США иракские войска очистили территорию страны от формирований этой террористической группировки. В ходе войны и в период борьбы с террористами была разрушена инфраструктура страны, Ирак столкнулся с глубоким политическим и гуманитарным кризисом. **kurdistan.ru**

Глава МИД Турции направил послание президенту Курдистана

Министр иностранных дел Турции Мевлют Чавушоглу поздравил президента Кур-

дистана Нечирвана Барзани с наступлением Науруза, который он охарактеризовал как событие, укрепляющее узы "дружбы и братства" между народами.

В своем письме курдскому лидеру, которое было опубликовано президентом Курдистана 20 марта, турецкий дипломат назвал Науруз "фактором, укрепляющим узы дружбы и братства, а также символом обновления, возрождения и радости, который на протяжении всей истории олицетворял взаимодействие человека с природой".

Он также поблагодарил президента Курдистана за поездку по пострадавшим от землетрясения районам Турции в феврале, после двух мощных землетрясений на юге страны, унесших жизни десятков тысяч человек.

Региональное правительство Курдистана (КРГ) направило в соседнюю Турцию десятки аварийно-спасательных служб и конвоев с гуманитарной помощью. **kurdistan.ru**

Axios: Израиль нанесёт удар по Ирану при превышении уровня обогащения урана в 60%

Власти Израиля заявили коллегам из Соединённых Штатов и ряда европейских

стран, что не исключают нанесения военного удара по Ирану, если Тегеран превысит уровень обогащения урана в 60%.

Об этом информирует портал Axios со ссылкой на высокопоставленного израильского чиновника.

Как отметил собеседник издания, Израиль не желает, чтобы уровень обогащения Ирана достиг 90%.

Он объяснил это опасением израильских властей относительно того, что Иран может начать собирать уран степени обогащения чуть ниже оружейной.

"Поэтому Израиль говорит США и европейским странам, что любое продвижение Ирана выше уровня в 60% будет шагом, который может спровоцировать военные действия в отношении ядерной программы Тегерана", — говорится в публикации.

Ранее министр обороны Израиля Йоав Галант заявил о необходимости принять "неотложные и важные решения" по Ирану. **kurdistan.ru**

ДИПЛОМАТ

№ 11 (523) 18-24 март 2023-год ОБЩЕСТВЕННО-ПОЛИТИЧЕСКАЯ ГАЗЕТА

Глава ДПК требует справедливости для убитых во время празднования Науруза в Сирии

Курдский лидер Масуд Барзани, президент "Демократической партии Курдистана" (ДПК), в своем заявлении решительно

основных прав, отмечая свой национальный день Науруз в пострадавшем от землетрясения городе Джиндиресе", — говорит-

С аналогичными осуждениями убийства выступили президент и премьер-министр Курдистана.

"Мы выражаем наши соболезнования семьям погибших. Мы разделяем вашу горе и горе. Мы также призываем местные власти найти виновных, привлечь их к ответственности перед законом и предотвратить повторение подобных преступлений", говорится в заявлении президента Нечирвана Барзани.

Местные вооруженные ополченцы открыли огонь по курдской семье во время празднования Науруза в сирийском городе Джиндиресе вечером 20 марта, убив четверых и ранив троих членов одной семьи. По данным сирийских правозащитников, преступники были арестованы местной военной полицией.

Науруз - начало курдского нового года. В его канун, 20 марта каждого года, люди собираются, чтобы зажечь костры на вершинах холмов в знак победы света над тьмой. Костры Науруза символизируют неповиновение перед лицом угнетения. kurdistan.ru

осудил трагическое убийство четырех членов курдской семьи во время празднования наступления курдского Нового года в городе Джиндиресе в Сирии.

"Мы решительно осуждаем это предосудительное преступление, совершенное одной из вооруженных групп, в результате которого четыре члена курдской семьи были убиты мученической смертью, а трое других получили ранения при реализации своих

ся в заявлении, опубликованном штаб-квартирой Барзани во вторник вечером.

"Да упокоятся с миром души мучеников. Мы желаем скорейшего выздоровления пострадавшим, и приложим все усилия вместе с соответствующими сторонами для обеспечения того, чтобы виновные в этом гнусном преступлении были привлечены к ответственности по всей строгости закона".

ЕС ввел дополнительные санкции в отношении Ирана

Совет ЕС объявил в понедельник о введении новых санкций в отношении еще восьми физических лиц и одного юридического лица в Иране в связи с "серьезными нарушениями прав человека".

"В частности, совет наказывает членов аппарата судебной власти, ответственных за вынесение смертных приговоров в ходе несправедливых судебных процессов и применение пыток к осужденным", - говорится в коммюнике, опубликованном в Брюсселе.

Санкции ЕС наложены также на причастных, по мнению Евросоюза, к ущемлению прав и свобод женщин и девушек или распространению

ненависти по отношению к ним священнослужителей, парламентария, чиновников, представителя радиовещательной компании, а также на Высший совет культурной революции, продвигавший проекты, ущемлявшие права женщин и меньшинств.

На сегодня ограничительные меры по Ирану применяются к 204 физическим и 34 юридическим лицам, напоминают в Брюсселе. Эти санкции состоят из замораживания активов, запрета на поездки в ЕС и запрета на предоставление средств или экономических ресурсов включенным в перечень субъектам.

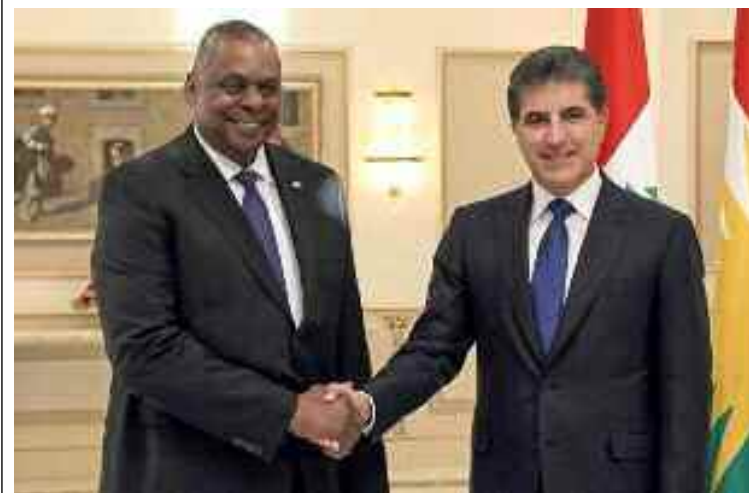
Также действует запрет на экспорт в Иран оборудования, которое может быть использовано для внутренних репрессий, и оборудования для мониторинга телекоммуникаций.

"Европейский союз и его государства-члены призывают иранские власти остановить жестокое подавление мирных протестов, прекратить прибегать к произвольным задержаниям как средству подавления критических голосов и освободить всех несправедливо задержанных. ЕС призывает Иран прекратить практику вынесения и приведения в исполнение смертных приговоров протестующим, отменить вынесенные смертные приговоры, а также обеспечить надлежащую правовую процедуру для всех задержанных", - говорится в документе Совета ЕС. Кроме того, Евросоюз призывает Иран положить конец практике задержания иностранных граждан с целью получения политической выгоды. kurdistan.ru

Министр обороны: США привержены продолжению сотрудничества с Курдистаном

Министр обороны США Ллойд Остин направил официальное письмо президенту Курдистана Нечирвану Барзани, в котором он подтвердил приверженность Вашингтона продолжению сотрудничества с Эрбилем.

В своем письме министр поблагодарил президента за теплый прием, оказанный ему во время его недавнего визита в Эрбиль, а также подтвердил силу и важность партнерства между США и Курдистаном.

"Г-н Остин выражает признательность за общую приверженность окончательному разгрому ИГИЛ и повторяет, что дальнейшее сотрудничество Соединенных Штатов и Курдистана в координации с Багдадом необходимо для безопасного, стабильного и суверенного Ирака", говорится в заявлении офиса президента Курдистана.

Министр также высоко оценил роль курдского президента в реализации программы реформ в министерстве пешмерга, изложенной в Меморандуме о взаимопонимании, подписанном между министерствами обороны двух стран.

"Г-н Остин завершает свое письмо повторным заявлением о стремлении США продолжать совместную работу", — говорится в заявлении. kurdistan.ru

Ирак заявил о возможности увеличения добычи нефти в случае принятия такого решения ОПЕК+

Ирак готов увеличить объем добычи, если ОПЕК+ примет решение. Об этом заявил в воскресенье министр нефти республики Хайян Абдель Гани, выступая на Багдадской конференции по международному диалогу. "Мы вынудили некоторые нефтяные компании, работающие в южных странах, сократить добычу в соответствии с согласованными [ОПЕК+] квотами, — сказал министр. — Ирак готов увеличить добычу, если ОПЕК+ примет такое решение". Хайян Абдель Гани подчеркнул, что на данный момент Багдад придерживается договоренности о сокращении добычи на 220 тыс. б/с.

Страны ОПЕК+, согласно плану, с ноября 2022 года должны были снизить добычу нефти на 2 млн б/с по сравнению с августовским уровнем. В соответствии с этим исходом Ирак должен уменьшить добычу на 220 тыс. б/с (квота страны составляет 4,431 млн б/с). kurdistan.ru

TƏSİSÇİ VƏ BAŞ REDAKTOR:
TAHİR SÜLEYMAN
İMTİYAZ Ü SERNIVİSAR:
TAHİR SİLƏMAN
УЧРЕДИТЕЛЬ И ГЛАВНЫЙ РЕДАКТОР:
ТАХИР СУЛЕЙМАН
Tel: +994 50 352-33-18
+994 55 202-73-53

Xüsusi müxbir:
Tariyel Cəlil
Региональный корреспондент:
Усуб Тейфур
Müəlliflərin mövqeyi ilə redaksiyanın
mövqeyi üst-üstə düşməyə bilər.

Ünvan: Bakı şəhəri Az1040, küçə
S. Mehmandarov ev 25,
mənzil 17
Navnisan: Bakı Az1040, soqaq
S. Məhmandarov xani 25, mal-17
Адрес: Баку Az1040, улица
С. Мехмандаров дом 25, кв. -17

Qəzet "Diplomat" qəzetinin bilgisayar
mərkəzində yığılıb səhifələnilib və
"Mətbuat" mətbəəsində çap olunmuşdur.
e-mail: hewler@mail.ru
Şəhadətnamə: NƏS 005004966
BUSB-un Sabunçu rayon filialı
VÖEN 1800061582
H/h 438010000
Sifariş: 1500